

**Korupcijas
novēršanas un apkarošanas
biroja**

**PUBLISKAIS
PĀRSKATS**

2004

Nododam Jūsu vērtējumam Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbības pārskatu par 2004. gadu. „Mēs vēršamies pret korupciju ar likuma spēku un sabiedrības atbalstu, lai panāktu amatpersonām uzticētās varas godprātīgu izmantošanu valsts un sabiedrības interesēs” – tā esam noformulējuši savu misiju un virzām savu darbību uz to, lai apkarotu un novērstu korupciju, kā arī, lai izglītotu sabiedrību neiecietības pret korupciju garā. Mēs pateicamies sabiedrībai par pieaugošo uzticību, kas ir viens no nozīmīgākajiem pret darbības korupcijai nosacījumiem. 2004. gadā būtiskākais pavērsiens valsts pretkorupcijas politikas īstenošanā bija saistīts ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2004.–2008. gadam apstiprināšanu un tās uzdevumu izpildes uzsākšanu. Programmas ietvaros ir doti uzdevumi visām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm, tādēļ tās ieviešana noteikti ietekmēs visu institūciju darbību, veicinot pretkorupcijas aktivitātes.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja veiktās pārbaudes liecina par to, ka valsts iestādes un pašvaldības tikpat kā nenodrošina iekšējos korupcijas novēršanas pasākumus, tādēļ īpašu uzmanību pievēršām iestāžu organizatorisko pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādei un īstenošanai dažādās valsts iestādēs. Diskusijas par šo problēmu ir notikušas Saeimas Korupcijas, kontrabandas un organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas uzraudzības komisijas sēdēs ar daudzu institūciju vadītāju piedalīšanos. Iestāžu organizatorisko pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādei un īstenošanai veltītajos semināros kopumā piedalījušies vairāk nekā 100 valsts institūciju un pašvaldību pārstāvji.

Pārskata gadā, attīstot korupcijas apkarošanas aktivitātes, ierosinājām 30 krimināllietas – par 22 lietām vairāk nekā 2003. gadā. Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtījām 22 krimināllietas pret 29 personām.

Īpašu uzmanību pievēršām arī Eiropas Savienības (turpmāk – ES) finansējuma administrēšanas kontroles nodrošināšanai. Tiekoties ar vairāku resoru vadītājiem panācām vienošanos par informācijas apmaiņu, amatpersonu dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai. Lai samazinātu potenciālo interešu konflikta risku, skaidrojām valsts amatpersonu statusa piemērošanas nepieciešamību personām, kas ir iesaistītas ES fondu administrēšanā.

Viena no mūsu darbības prioritātēm aizvadītajā laika periodā ir bijusi valsts amatpersonu ienākumu kontroles pilnveidošana, kas nodrošinātu efektīvāku koruptīvo tiesībpārkāpumu konstatēšanu un atklāšanu. Par koncepcijas „Par fizisku personu ienākumu gūšanas kontroles pilnveidošanu” projektā iekļauto priekšlikumu nozīmību tika informēta Saeimas Korupcijas, kontrabandas un organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas uzraudzības komisija, citu institūciju vadību pārstāvji, vairākas diskusijas notika ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) vadību.

Pārskata gadā esam panākuši, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam ar likumu tika piešķirtas tiesības saņemt ziņas no kredītiestādēm par fizisko personu banku kontiem un tajos atspoguļotajiem darījumiem.

Tas deva iespēju daudz efektīvāk veikt operatīvo darbību, nodrošināt valsts amatpersonu darbības kontroli un pārbaudīt politisko partiju saņemto ziedojumu likumību.

Īpašu aktualitāti pārskata periodā ieguva jautājums par personu, kuras sniedz sabiedriska rakstura pakalpojumus (piemēram, ārstniecībā, izglītībā) atbildību par prettiesisku atlīdzības pieprasīšanu vai pieņemšanu.

Piedalījāmie veselības ministra Gundara Bērziņa vadītajā darba grupā, kuras uzdevums bija izvērtēt juridiskās atbildības iespējas par koruptīvām darbībām publisko pakalpojumu sniegšanas jomā, t.sk. veselības aprūpē. Minētā problēma tika apspriesta arī Saeimas Korupcijas, kontrabandas un organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas uzraudzības komisijas sēdē, kur deputāti izteica atbalstu Biroja iniciatīvai veikt normatīvo aktu izmaiņas. Kontrolējot politisko partiju priekšvēlēšanu perioda aģitācijas izdevumus konstatējām, ka vēlēšanu apvienību kontrole ir nepietiekama, tādēļ, tiekoties ar Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijas priekšsēdētāju Staņislavu Šķesteru, ieteicām jau līdz nākamajām pašvaldību vēlēšanām normatīvajos aktos detalizētāk noteikt vēlēšanu apvienību tiesības un pienākumus. Savukārt tiekoties ar Saeimas priekšsēdētāju Ingridu Ūdri, tika uzsvērtā jaunā priekšvēlēšanu aģitācijas likuma izstrādes un pieņemšanas nepieciešamība, lai noteiktu viennozīmīgu regulējumu attiecībā uz slēpto reklāmu un politisko organizāciju reklāmas apmaksu no trešo personu puses.

Konstatējot, ka revīziju veicošo iestāžu esošā kapacitāte neatbilst tiesību aizsardzības iestāžu vajadzībām, 2004.gada jūlijā sagatavojām un iesniedzām izskatīšanai Noziedzības novēršanas padomē priekšlikumus par finansiālās un saimnieciskās darbības revīziju efektivitātes uzlabošanu, kas ļautu uzlabot visu šo iestāžu darbību arī korupcijas apkarošanas jomā. Aktīvi sadarbojoties ar Saeimas Korupcijas, kontrabandas un organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas uzraudzības komisiju, saņēmām papildus finansējumu astoņu štata vietu izveidei un Valsts programmas pasākumu izpildei 2005. gadā.

Pārskata gadā daudz paveicām starptautiskās sadarbības paplašināšanā. Iesaistot Ģenerālprokuratūru, VID un Valsts policiju, īstenojām Phare projektu. Pieredzes apmaiņas nolūkos mūsu pārstāvji devās vizītē uz Franciju, kur iepazinās ar Centrālā korupcijas novēršanas dienesta, Kriminālpolicijas un Administrācijas ģenerālās inspekcijas pieredzi korupcijas apkarošanā, finanšu noziegumu atklāšanā un izmeklēšanā, nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanā un tiesībsargājošo iestāžu iekšējās kontroles nodrošināšanā. Mūsu kolēģi Londonā piedalījās Eiropas konferencē par krāpšanas un korupcijas novēršanu veselības aprūpē, Vācijā – starptautiskā konferencē „Korupcijas novēršana – starptautiskā pieredzes apmaiņa un sadarbības intensifikācija”, bet Austrijā – Eiropas Savienības dalībvalstu policijas un pretkorupcijas iestāžu vadītāju konferencē “Operatīvās sadarbības uzlabošana korupcijas apkarošanas jomā ES”, kurā pirmo reizi tika pārstāvētas arī desmit jauno ES dalībvalstu tiesību aizsardzības iestādes. Mūsu pārstāvis kā eksperts strādāja Eiropas Padomes Starpvalstu Pretkorupcijas grupā (GRECO).

Lai iepazītos ar mūsu pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, Rīgā tikāmies ar Lietuvas Speciālā izmeklēšanas dienesta vadības pārstāvjiem, Maķedonijas Valsts korupcijas novēršanas komisijas locekļiem, vairāku valstu vēstniekiem Latvijā un ārvalstu institūciju speciālistiem.

2004.gada 10. oktobrī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam apritēja divi gadi. Pamatoti lepojāmies, ka šajā laikā jau esam ieguvuši visai augstu sabiedrības uzticības līmeni.

Pārlicībā, ka, sagaidot trīs gadu jubileju, mēs ar savu darbību šo uzticību ne tikai attaisnosim, bet vēl vairāk nostiprināsim –

*Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieks
Aleksejs Loskutovs*

Saturs

Saturs	3
Biroja juridiskais statuss un funkcijas	4
Korupcijas apkarošana	4
Korupcijas novēršana	4
Politisko organizāciju finanšu kontrole.	4
Sabiedrības izglītošana.	4
Biroja darba galvenie uzdevumi un prioritātes 2004. gadā.	5
Pārskata gadā notikušās būtiskākās izmaiņas	7
Biroja darbības rezultāti un to izpildes novērtējums	8
Korupcijas apkarošana	8
Korupcijas novēršana.	10
Normatīvo aktu izstrāde	10
Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas un programmas īstenošana	13
Valsts amatpersonu interešu konfliktu novēršana	17
Pārskats par konstatētajiem administratīvajiem pārkāpumiem.	18
Politisko organizāciju finansēšanas kontrole	23
Starptautiskā sadarbība	26
Sabiedrības informēšana un izglītošana	29
Valsts iestāžu korupcijas novēršanas prakses un atklāto korupcijas gadījumu analīze	30
Sabiedriskās aptaujas rezultāti	35
Iekšējās kontroles sistēmas efektivitāte, plānotie uzlabojumi un pasākumi, kas veikti iekšējā audita ieteikumu īstenošanai	39
Biroja finansējums un tā izlietojums	40
Informācija par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu	40
Biroja struktūra, personāls un tā izglītošana.	41
Biroja struktūra	41
Biroja darbinieku apmācība	43

Biroja juridiskais statuss un funkcijas

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – Birojs) ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kurai saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumu noteiktas konkrētas funkcijas korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē.

Korupcijas apkarošana

Lai atklātu Krimināllikumā paredzētos ar korupciju saistītos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā, kā arī pārkāpumus politisko organizāciju finansēšanas jomā, Birojs veic likumā paredzēto operatīvo un izziņas darbību, veic pirmstiesas izmeklēšanu krimināllietās un virza tās kriminālvajāšanai.

Korupcijas novēršana

Lai veiktu plānveidīgu korupcijas novēršanu valstī, Birojs izstrādā korupcijas novēršanas un apkarošanas stratēģiju un valsts programmu, kuru apstiprina Ministru kabinets. Lai nodrošinātu programmā iekļauto uzdevumu izpildi, Birojs koordinē valsts programmā minēto institūciju sadarbību. Birojs analizē normatīvos aktus un normatīvo aktu projektus, kā arī ierosina izdarīt tajos grozījumus vai iesniedz priekšlikumus jaunu normatīvo aktu projektu izstrādāšanai, ja veikto pārbaūžu ietvaros tiek konstatēts, ka attiecīgajā jomā ir nepieciešams mazināt vai novērst korupcijas risku. Birojs kontrolē interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, kā arī normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto aizliegumu un papildu ierobežojumu ievērošanu. Konstatējot likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu pārkāpumus, Birojs sauc valsts amatpersonas pie administratīvās atbildības – izskata administratīvo pārkāpumu lietas un uzliek administratīvos sodus par pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā.

Politisko organizāciju finanšu kontrole

Birojs kontrolē politisko organizāciju finansēšanas noteikumu izpildi un likumā noteiktajos gadījumos sauc vainīgās personas un politiskās organizācijas pie administratīvās atbildības. Birojs apkopo un analizē sagatavoto informāciju par partiju iesniegtajām finansiālās darbības deklarācijām, konstatētajiem pārkāpumiem to iesniegšanā un par likumā noteikto ierobežojumu neievērošanu.

Sabiedrības izglītošana

Lai iedzīvotājus informētu par korupcijas negatīvajām sekām, kā arī, lai iesaistītu sabiedrību pretkorupcijas pasākumu īstenošanā, Birojs īsteno sabiedrības izglītošanas un informēšanas pasākumus. Birojs veic sabiedriskās domas izpēti un analīzi, izglīto sabiedrību tiesību un ētikas jomā, informē sabiedrību par korupcijas attīstības tendencēm un atklātajiem korupcijas gadījumiem, kā arī par veiktajiem pasākumiem korupcijas novēršanai un apkarošanai.

Biroja darba galvenie uzdevumi un prioritātes 2004. gadā

Izvērtējot Biroja darba pieredzi un saņemtās sūdzības 2003. gadā, kā arī ņemot vērā koruptīvo noziedzīgo nodarījumu attīstības tendences, Birojā tika izstrādāta Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģija 2004. – 2008. gadam. Saskaņā ar valsts stratēģiju tika izvirzītas arī Biroja darbības prioritātes:

Biroja darbības prioritātes	Prioritātes ietvaros veicamie uzdevumi
Privāto personu ietekmes uz valsts un pašvaldību pieņemto lēmumu veidošanas (valsts sagrābšana), novēršana un apkarošana.	partiju un to apvienību finansēšanas kontroles pastiprināšana, novēršot un apkarojot privāto personu vai atsevišķu ekonomisko grupējumu ietekmi uz valsts un pašvaldību politiku;
	politisko partiju un vēlētāju apvienību finansiālās darbības kontroles mehānisma pilnveidošana
	sistēmas izveide, kurā privāto personu iesaistīšana valsts vai pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesā ir balstīta uz vienlīdzības, atklātuma un caurspīdīguma principiem (lobēšanas legalizācija)
Nelietderīgas, neefektīvas un nelikumīgas valsts un pašvaldības mantas izlietošanas novēršana un apkarošana.	trūkumu novēršana tiesiskajā regulējumā, kas attiecas uz jautājumu par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu
	valsts un pašvaldības mantas izlietojuma kontroles pastiprināšana
	valsts un pašvaldību iepirkumu kontroles uzlabošana un pārkāpēju atbildības nodrošināšana
	pietiekamā apjomā nodrošināt valsts un pašvaldības līdzekļu izmantošanas revīziju veikšanu
	valsts un pašvaldību budžeta atklātības nodrošināšana
Nelikumīgu ienākumu un izdevumu kontroles pilnveidošana	tiesību aktu pilnveidošana nodokļu administrēšanas jomā, īpašu uzmanību pievēršot iedzīvotāju, tai skaitā – valsts amatpersonu, ienākumu kontroles sistēmas izveidošanai, kā arī adekvātas sodīšanas sistēmas ieviešana
	iedzīvotāju mantiskā stāvokļa kontroles pilnveidošana
	noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas iespēju mazināšana

Biroja darbības prioritātes	Prioritātes ietvaros veicamie uzdevumi
Korupcijas apkarošanas iespēju uzlabošana, nodrošinot ātru un kvalitatīvu krimināllietu izmeklēšanu.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un tā sadarbības institūciju darbības pilnveidošana
	korupcijas apkarošanā iesaistīto tiesību aizsardzības iestāžu darbinieku sociālo garantiju uzlabošana un minēto iestāžu tehnisko iespēju uzlabošana
	liecinieku un ziņotāju aizsardzības nodrošināšana
	uzņēmējdarbības vides uzlabošana un juridiskās atbildības par koruptīvām darbībām publisko pakalpojumu sniegšanas jomā pilnveidošanai
	starptautiskās sadarbības uzlabošana
Eiropas Savienības un citu starptautisko institūciju un organizāciju finansējuma likumīgas un lietderīgas piešķiršanas nodrošināšana.	Eiropas Savienības un citu starptautisko institūciju finansējumā iesaistīto institūciju amatpersonu un finansējuma piešķiršanas kontroles un uzraudzības mehānisma nodrošināšana
	Latvijas sadarbības ar Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroju (OLAF) nodrošināšana un uzlabošana
Iekšējās pretkorupcijas sistēmas nodrošināšana un uzlabošana valsts un pašvaldības institūcijās.	valsts amatpersonu interešu konflikta novēršana attiecīgajās valsts un pašvaldības institūcijās
	stingrāku kritēriju ieviešana personāla atlases jomā valsts un pašvaldību institūcijās korupcijas riska samazināšanai
	efektīvi iekšējās kontroles mehānismi valsts un pašvaldību institūcijās, īpašu uzmanību vēršot uz tiesu, prokuratūras un policijas darbību
	ētiskuma nostiprināšana valsts un pašvaldību institūcijās
Tiesiskās apziņas celšana valsts amatpersonu un citu sabiedrības locekļu vidū jautājumos, kas saistīti ar korupciju.	valsts amatpersonu, kā arī privātā sektora pārstāvju izglītošana korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā
	sabiedrības iesaistīšana godīgas politikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesā
	sabiedrības informēšana par korupcijas problēmām, iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem, interešu konfliktu novēršanas prasībām, ētikas ievērošanu iestādēs
	pētījumu un aptauju veikšana par korupcijas izplatību un izpausmēm

Pārskata gadā notikušās būtiskākās izmaiņas

2004. gada 27. maijā Saeima pēc Ministru kabineta ieteikuma par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieku uz pieciem gadiem iecēla Alekseju Loskutovu. Līdz tam priekšnieka pienākumus pildīja priekšnieka vietniece Juta Striķe.

Korupcijas novēršanā un apkarošanā panāktas būtiskas pārmaiņas līdz ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas 2004. – 2008. gadam (turpmāk – Valsts stratēģija) apstiprināšanu Ministru kabinetā. Valsts stratēģijas īstenošanai tika izstrādāta Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programma 2004. – 2008. gadam (turpmāk – Valsts programma), kuru Ministru kabinets pieņēma 2004. gada 3. augustā. Pārskata periodā Birojs uzsācis intensīvu darbu šo uzdevumu īstenošanā.

Valsts programmas ietvaros 2004. gada otrajā pusgadā veikts nozīmīgs darbs fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles pilnveidošanā. Starpinstitūciju darba grupa Biroja vadībā ir izstrādājusi koncepcijas „Par fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles pilnveidošanu” projektu, kurā identificētas problēmas fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles jomā un paredzēti pasākumi situācijas uzlabošanai.

2004. gada 16. decembrī Saeimā tika pieņemti grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā, kas paredz Biroja tiesības saņemt no kredītiestādēm informāciju par personu banku kontiem un veiktajiem darījumiem. Likuma grozījumi stājās spēkā 2004. gada 25. decembrī un sagaidāms, ka to ieviešana būtiski stiprinās Biroja korupcijas apkarošanas spējas.

2004. gadā ierosinātas 30 un no citām izziņas iestādēm saņemtas 5 krimināllietas, savukārt 22 krimināllietas nosūtītas kriminālvajāšanas uzsākšanai kopumā pret 29 personām.

Biroja Ziņojumu centrs 1756 reizes saņēmis informāciju pa tālruni, pieņēmis 340 apmeklētājus un izskatījis 1233 rakstiskus iesniegumus. No izskatītajiem iesniegumiem 286 gadījumos sūdzības bijušas par pašvaldību amatpersonu iespējamajiem pārkāpumiem, 151 gadījumos par tiesībsargājošās iestāžu amatpersonu darbībām, pārējās sūdzības Birojā saņemtas par citu valsts pārvaldes iestāžu darbu, izglītības un ārstniecības darbiniekiem. No visiem saņemtajiem iesniegumiem aptuveni 45% iesniegumos sniegtās informācijas izvērtēšana ir Biroja kompetencē. Pa bezmaksas tālruņa līniju (8002070) informācija par pārkāpumu vai noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm, kas piekritīga Biroja vai citu iestāžu kompetencei, saņemta 37 gadījumos. Kopumā pa bezmaksas tālruni saņemti 1516 zvani.

Biroja darbības rezultāti un to izpildes novērtējums

Atšķirībā no 2003. gada, kad Birojs darbojās kā jaunizveidota institūcija, 2004. gadā tas darbojās veicot savas funkcijas pilnā apjomā, sasniedzot arī ievērojamus darba rezultātus.

Korupcijas apkarošana

No 2004. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim Biroja Izziņas nodaļā izskatīti 214 iesniegumi par iespējamiem koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem, Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 109. panta kārtībā saņemti 54 iesniegumi.

Pārskata periodā Birojs ierosinājis 30 krimināllietas, savukārt no citām izziņas iestādēm saņemtas 5 krimināllietas. Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 129. panta kārtībā pēc piekritības nosūtītas 3 krimināllietas. Pieņemti 22 lēmumi par atteikšanos ierosināt krimināllietu.

Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītas 22 krimināllietas pret 29 personām, t.sk. Kriminālprocesa kodeksa (KPK) 120.panta kārtībā aizturētas 24 personas, bet KPK 70.panta kārtībā – 16 personas.

Četrās no Biroja agrāk ierosinātajām krimināllietām tiesa ir atzinusi apsūdzētās personas par vainīgām, divos gadījumos piespriežot nosacītu sodu, 1 gadījumā naudas sodu 80 minimālo mēnešalgu apmērā. Par ceturto krimināllietu, kurā par kukuļa pieprasīšanu apsūdzēts Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors, Augstākajā tiesā iesniegta apelācijas sūdzība. Izskatīšanai tiesā 2004. gadā ir nodotas 9 krimināllietas.

Foto: ELMĀRS RUDZĪTIS / AFI

2004. gadā ierosinātas vairākas krimināllietas pret augsta līmeņa valsts amatpersonām, no tām viena pret Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokuroru par 10000 USD liela kukuļa pieprasīšanu par apelācijas protesta atsaukšanu krimināllietā, kurā viņam ir uzdots uzturēt valsts apsūdzību. Biroja ierosinātās krimināllietas ietvaros tika aizturēts arī starpnieks, ar kura palīdzību tika nodota kukuļa daļa. Piecas krimināllietas ierosinātas pret pašvaldību amatpersonām par valsts amatpersonas pienākumu nepildīšanu un dienesta pilnvaru pārsniegšanu.

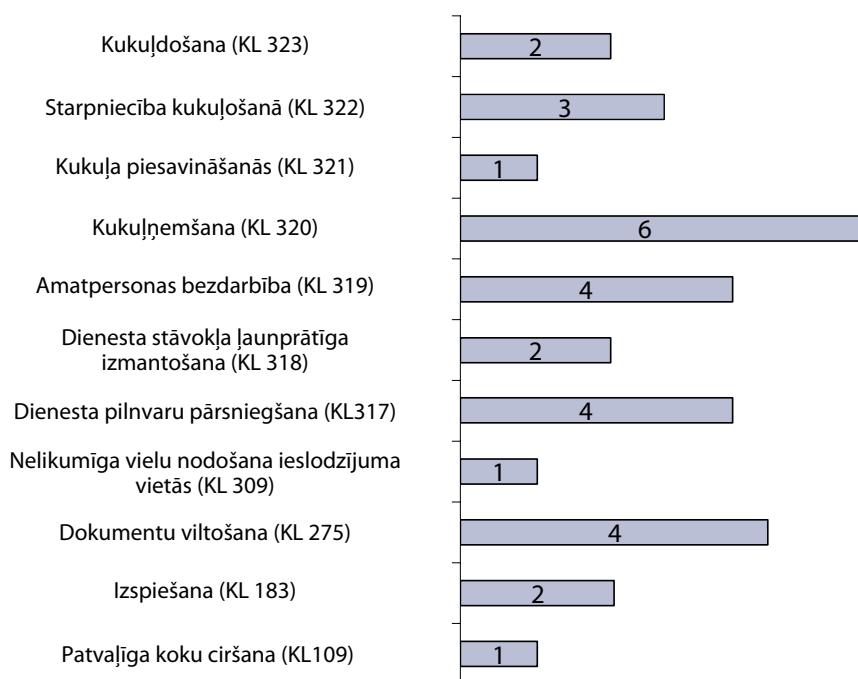
No četrām Biroja ierosinātajām krimināllietām pēc Krimināllikuma 275.panta par dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošanu un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšanu un izmantošanu, divas krimināllietas ierosinātas saistībā ar konstatētajiem pārkāpumiem politisko organizāciju finansēšanā – par sastādītiem nepatiesiem maksājumu dokumentiem par brīvprātīgiem ziedojumiem politiskajai organizācijai.

Visvairāk krimināllietu Birojs ierosinājis pret valsts iestāžu darbiniekiem, no tām 3 gadījumos saistībā ar valsts iepirkumiem. Vienā gadījumā krimināllieta tika ierosināta par Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras (VOAVA) amatpersonas izdarītām tišām darbībām. Būdam iepirkuma konkursa komisijas priekšsēdētājs, VOAVA direktora vietnieks ārstniecības pakalpojumu jautājumos ļaunprātīgi tika izmantojis dienesta stāvokli konkursa laikā. Vēl vienā gadījumā tika ierosināta krimināllieta pret Nacionālo Bruņoto Spēku (NBS) Nodrošinājuma pavēlniecības štāba Iegādes un infrastruktūras pārvaldes izpētes nodaļas virsnieku, par to, ka viņš ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli un veicot dienesta viltojumu, lobēja uzņēmumu, kas piedalījās valsts iepirkumos.

Tāpat 2004. gadā tika ierosināta krimināllieta pret Rīgas Komercgimnāzijas direktoru par kukuļa pieprasīšanu Ls 3000 apmērā par personas pieņemšanu mācību iestādē, viltojot dokumentus un izmantojot tos kukuļa saņemšanai.

2004. gadā Birojs ierosinājis vairākas krimināllietas pret tiesībsargājošo institūciju darbiniekiem par krimināllietas neierosināšanu vai labvēlīgu iznākumu krimināllietā. 2004. gada aprīlī uz aizdomu pamata par zagtas automašīnas atdošanu tās īpašniekam pret atlīdzību tika aizturētas divas personas, no kurām viens bija Valsts policijas darbinieks. Būdam amatpersona, policijas darbinieks nerīkojās dienesta interesēs un neizpildīja likumā noteiktos policijas darbinieka pienākumus, bet pretēji tam – pieļāva un veicināja nozieguma izdarīšanu, tādējādi ar savu rīcību radot būtisku kaitējumu valsts pārvaldes kārtībai un policijas prestižam.

1. Attēls Biroja ierosinātās krimināllietas 2004. gadā

Korupcijas novēršana

Normatīvo aktu izstrāde

Lai mazinātu korupcijas rašanās iespējas, 2004. gadā Birojs izstrādājis un apstiprināšanai Saeimā un Ministru kabinetā virzījis daudzus būtiskus grozījumus normatīvajos aktos.

Starptautiskie tiesību dokumenti

2004.gada 1.maijā stājās spēkā Saeimā 22.aprīlī pieņemtais likums „**Par Konvenciju ar cīņu pret korupciju, kurā iesaistītas Eiropas Kopienas amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas**”, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K.3 panta 2.punkta „c” apakšpunktu”, kas paredz Latvijas pievienošanos konvencijai. Tās mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienības dalībvalstu normatīvo aktu harmonizēšanu korupcijas apkarošanas jomā, kā arī veicināt sadarbību starp ES dalībvalstīm korupcijas apkarošanā. Birojs Konvencijā paredzēto saistību izpildi.

Izskatīšanai Saeimas komisijās tika iesniegts likumprojekts „**Par Eiropas Padomes Civiltiesību pretkorupcijas konvenciju**”. Likumprojekts paredz pievienoties konvencijai, kas vērsta uz to, lai tās dalībvalstīs iekšējā likumdošanā tiktu nodrošinātas efektīvas sankcijas par labu personām, kam radīts zaudējums korupcijas rezultātā, lai ļautu tām aizsargāt savas tiesības un intereses, ieskaitot iespēju saņemt atlīdzību par zaudējumu. Birojs koordinē Konvencijā paredzēto saistību izpildi. Likums Saeimā tika pieņemts 2005. gada 17. februārī.

Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts likumprojekts „**Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvenciju**”. Konvencija nosaka daudzpusēju pieeju korupcijas problēmai – sākot ar korupcijas cēloņu un iespēju novēršanu, korupcijas novēršanas stratēģiju izstrādāšanu, sabiedrības iesaistišanu cīņā pret korupciju un beidzot ar pretkorupcijas iestāžu izveidošanu, koruptīvas rīcības atzīšanu par noziedzīgu nodarījumu visās tās izpausmes formās, starptautisko sadarbību koruptīvu noziegumu novēršanā, izmeklēšanā un vainīgo tiesāšanā.

Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts likumprojekts „**Par Eiropas Padomes Krimināltiesību pretkorupcijas konvencijas papildprotokolu**”. Likumprojekts paredz pievienoties Eiropas Padomes Krimināltiesību pretkorupcijas konvencijas Papildprotokolam, kas vērsts uz to, lai katra dalībvalsts savos normatīvajos aktos nodrošina, lai kā noziedzīgu nodarījumu kvalificētu nacionālo un ārvalstu šķērējtiesnešu kukuļošanu un nacionālo un ārvalstu tiesu zvērīnāto un tiesu piesēdētāju kukuļošanu. Konvencijas papildprotokola ieviešanu valstīs kontrolēs Starpvalstu pretkorupcijas grupa (GRECO), kuras dalībvalsts kopš 2000. gada 5. maija ir arī Latvija.

2004. gada 22. aprīlī stājās spēkā Saeimā 25. martā pieņemtais grozījums likumā „**Par Eiropas Padomes līgumu par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu**”, kas noteica, ka Birojs koordinē Eiropas Padomes līgumā par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu paredzēto saistību izpildi.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss

2004. gada 25. maijā stājās spēkā Biroja sagatavotie un Saeimā 22. aprīlī pieņemtie grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Šie grozījumi Birojam paredz lielākas iespējas administratīvi sodīt valsts amatpersonas par izdarītajiem pārkāpumiem. Grozījumi pagarina termiņu administratīvo sodu uzlikšanai par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa divpadsmitajā „c” nodaļā paredzētajiem administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā.

Šie grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā arī precīzē esošos un paredz jaunus politisko organizāciju (partiju) finansēšanas noteikumu pārkāpšanas gadījumus, kuros partijas tiek sauktas pie administratīvās atbildības un tām tiek uzlikts naudas sods. Piemēram, par deklarāciju iesniegšanas kārtības neievērošanu, par nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijā, par neatļauta dāvinājuma vai ziedojuma pieņemšanu. Grozījumi paredz Biroja tiesības izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas par grāmatvedības noteikumu neievērošanu, ja pārkāpumu izdarījusi politiskā organizācija (partija). Grozījumi nosaka arī administratīvo atbildību par politisko organizāciju (partiju) finansēšanu, izmantojot starpnieku, vai par pašu starpniecību.

Kredītiestāžu likums

2004. gada 18. jūnijā stājās spēkā Biroja sagatavotie un Saeimā 27. maijā pieņemtie grozījumi Kredītiestāžu likumā, kas paredz Biroja tiesības pieprasīt un saņemt no kredītiestādēm ziņas par fizisko un juridisko personu kontiem un veiktajiem darījumiem. Tomēr Birojs ilgstoši nevarēja izmantot likumā noteiktās tiesības, jo Saeima nebija pieņēmusi attiecīgus grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā, kaut gan abi Biroja sagatavotie un Ministru kabinetā akceptētie likumprojekti izskatīšanai Saeimā tika iesniegti vienlaicīgi 2004. gada 13. februārī. Saeima grozījumus otrajā lasījumā pieņēma 2004. gada 16. decembrī un 25. decembrī tie stājās spēkā.

Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likums

Lai pilnveidotu politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas tiesisko regulējumu, Birojs izstrādājis būtiskus grozījumus normatīvajos aktos.

2004. gada 12. martā stājās spēkā Saeimā 12. februārī pieņemtie grozījumi „Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā”, kas noteica precīzākus un stingrākus kritērijus politisko organizāciju finansēšanas kārtībā, kā arī novērsa nepilnības partiju finansēšanas sistēmā

Šie grozījumi nosaka priekšvēlēšanu izdevumu apmēru ierobežojumus, kas ir 0,20 lati uz katru vēlētāju iepriekšējās vēlēšanās.

Krimināllikums

Vienlaikus tika izdarīti grozījumi Krimināllikumā un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, nosakot atbildību par partiju finansēšanas ierobežojumu pārkāpšanu. Savukārt 2004. gada 26. maijā stājās spēkā grozījumi Krimināllikumā, kas paredz kriminālatbildību par politisko organizāciju (partiju) finansēšanu, izmantojot starpniecību.

Velēšanu aģitācijas likum- projekts

Saeimas darba grupai iesniegti Biroja priekšlikumi Velēšanu aģitācijas likumprojekta pilnveidošanai. Pašlaik spēkā esošie likumi, kas attiecas uz priekšvēlēšanu aģitāciju pilnīgi un precīzi nenosaka politisko organizāciju priekšvēlēšanu aģitācijas nosacījumus. Jaunais likumprojekts izstrādāts, lai apvienotu spēkā esošos likumus vienā Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā, kurš reglamentē: raidorganizāciju programmu finansēšanu priekšvēlēšanu periodā, bezmaksas un maksas priekšvēlēšanu aģitācijas apjomu, priekšvēlēšanu aģitācijas kontroles mehānismu. Biroja priekšlikumi tika sniegti ar mērķi uzlabot partiju finansiālās darbības kontroli, proti – partiju tērēto līdzekļu kontroli priekšvēlēšanu laikā.

Likums „Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām”

2004. gada 22. aprīlī stājās spēkā Biroja sagatavotie un Saeimā 31. martā pieņemtie grozījumi likumā „Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām”, kas nosaka sabiedriskajām, t.sk. politiskajām organizācijām pienākumu paziņot par vadības institūcijas vai vadītāja atrašanās vietas maiņu, kā arī par visām izmaiņām vadības institūcijas sastāvā. Grozījumi Biroja priekšniekam piešķir tiesības ierosināt tiesā jautājumu par sabiedrisko, t.sk. politisko organizāciju darbības apturēšanu vai izbeigšanu.

Ministru kabi- neta noteikumu projekti

Birojs sagatavojis un iesniedzis izskatīšanai Ministru kabinetā noteikumu projektu „Kārtība, kādā fiziskā persona pēc Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pieprasījuma sniedz informāciju par tās ienākumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem”. Noteikumu projekts nosaka vienotu kārtību, kādā Birojs pieprasa un fiziskas personas sniedz pieprasīto informāciju par saviem ienākumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem, kā arī iesniedzamās informācijas apjomu un formu.

Valsts sekretāru sanāsmē izsludināts un saskaņā ar iesniegtajiem atzinumiem tiek precizēts Biroja sagatavotais MK noteikumu projekts „Kārtība, kādā aizpildāmas ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas, priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas, paziņojumi par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem un vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas”.

**Koncepcija
„Par fizisko per-
sonu ienākumu
gūšanas
kontroles
pilnveidošanu”**

Viens no nozīmīgākajiem projektiem 2004. gadā bija starpinstitūciju darba grupas Biroja vadībā izstrādātais koncepcijas „Par fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles pilnveidošanu” projekts, kurā identificētas problēmas fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles jomā un paredzēti pasākumi situācijas uzlabošanai.

Koncepcijā definētās problēmas fizisko personu ienākumu kontrolē ir cēlonis nozīmīgai problēmai korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā Latvijā, kas saistīta ar apgrūtinātām iespējām noskaidrot valsts amatpersonas vai tās radnieku īpašuma izcelsmes likumību tajos gadījumos, kad tiek norādīti nepārbaudāmi vai salīdzinoši seni ienākumu izcelsmes avoti. Tāpat šī problēma attiecas uz cita veida noziedzīgajiem nodarījumiem, kas ir saistīti ar pretlikumīgi iegūtu līdzekļu uzkrāšanos atsevišķu personu rokās (kontrabandas, narkotiku tirdzniecības vai citu noziedzīgo nodarījumu rezultātā). Turklāt nepietiekama fizisko personu ienākumu kontrole ir iemesls tam, ka valsts neiekasē ievērojamu daļu nodokļu.

Problēmu risināšanai koncepcijā ir piedāvāti trīs rīcības varianti.

Pirmais – pašreizējās situācijas uzlabošana, grozot spēkā esošos normatīvos aktos, piemēram, paplašinot VID tiesības nodokļu administrēšanā, nostiprinot legālās prezumpcijas principu, ieviešot skaidrās naudas deklarēšanu uz robežām.

Koncepcijas otrais variants paredz ieviest ikgadējo ienākumu deklarēšanu visiem iedzīvotājiem. Trešais variants paredz ieviest ienākumu un mantiskā stāvokļa deklarēšanu tikai personām ar noteiktu ienākumu līmeni.

Pārskata periodā Birojs sagatavojis un iesniedzis izskatīšanai Ministru kabinetā vēl citus normatīvo aktu projektus.

**Citi normatīvo
aktu projekti**

Ar Ministru prezidenta 2004. gada 19. maija rīkojumu Nr. 211 "Par darba grupu priekšlikumu izstrādei par finansiālās un saimnieciskās darbības revīzijas efektivitātes uzlabošanu" tika izveidota darba grupa, kuru vada Birojs. Darba grupa izstrādāja un 20. jūlijā iesniedza Noziedzības novēršanas padomē Ziņojumu par priekšlikumiem finansiālās un saimnieciskās darbības revīzijas efektivitātes uzlabošanai.

2004. gada 4. novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts Ministru kabineta noteikumu projekts "Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja nolikums", kas izstrādāts, lai nodrošinātu Biroja darbības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likumam.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas un programmas īstenošana

Saskaņā ar Ministru kabinetā apstiprināto Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģiju, Birojs izstrādājis Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmu 2004. - 2008. gadam (turpmāk – Valsts programma), ko Ministru kabinets pieņēma 2004. gada 3. augustā, nosakot Biroju par atbildīgo institūciju tās īstenošanā. Valsts programma ir veidota kā kompleksa pretdarbība korupcijai, veicinot korupcijas novēršanu, apkarošanu un sabiedrības izglītošanu. Programmas mērķis ir panākt valsts amatpersonu efektīvu darbību sabiedrības interesēs, tādējādi nodrošinot iedzīvotāju uzticību likuma varai.

Foto: AIGARS JANSONS / AFI

Divas reizes gadā Birojs apkopo informāciju par Valsts programmas izpildes gaitu un vienu reizi gadā iesniedz informatīvo ziņojumu Ministru kabinetā apstiprināšanai. Ziņojuma mērķis ir informēt Ministru kabinetu par Valsts programmas uzdevumu izpildi un konstatēt to kavējošus apstākļus, kā arī citas ar Valsts programmas uzdevumu izpildi saistītas problēmas.

2004. gada 6. decembrī Ministru prezidentam tika iesniegts informatīvais ziņojums „Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2004. -2008. gadam īstenošanu”, kurā sniegts pārskats par atskaites periodā izpildāmajiem 60 Valsts programmas uzdevumiem, 16 no tiem ir noteikts konkrēts izpildes datums, no tiem 2 bija jāveic visām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm. 33 uzdevumi saskaņā ar Valsts programmu ir jāveic pastāvīgi vai regulāri (no tiem 3 jāveic visām valsts pārvaldes iestādēm, 1 visām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm un 1 visām valsts pārvaldes un tiesu varas iestādēm), vēl 4 no Valsts programmas uzdevumiem ir jāveic 4 reizes gadā, 4 no uzdevumiem jāveic 2 reizes gadā, 3 uzdevumi jāveic vienu reizi gadā.

2004. gadā Birojs ir informējis visas ministrijas, un atsevišķas Valsts programmā minētās institūcijas, tajā skaitā sabiedriskās organizācijas par tieši viņu kompetencē esošajiem uzdevumiem.

Viens no aktuālākajiem Valsts programmas uzdevumiem, kas jāveic visām valsts pārvaldes iestādēm un pašvaldībām, ir iestāžu organizatorisko pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādāšana (78. uzdevums). Iestāžu pretkorupcijas pasākumu plāni ir nepieciešami, lai ieviestu efektīvus iekšējās kontroles mehānismus visās valsts institūcijās, kas samazinātu korupcijas risku.

Lai nodrošinātu šī uzdevuma pilnvērtīgu izpildi, 2004. gada oktobrī un novembrī Birojs veica plašu izglītošanas darbu 60 iestādēs, aptverot vairāk nekā 300 valsts amatpersonu loku, tai skaitā:

- tika rīkotas 4 informatīvas diskusijas „Iekšējās pretkorupcijas sistēmas izveidošana valsts iestādēs”;
- notika pašvaldību valsts amatpersonu informēšana reģionālo semināru ietvaros;
- atsevišķi tika rīkotas tikšanās un semināri par iekšējās pretkorupcijas sistēmas izveidošanu valsts iestādēs.

Diskusiju laikā Birojs sniedza ieteikumus, kādi organizatoriskie pretkorupcijas pasākumi būtu jāveic katrā iestādē. 2004. gada novembrī atsevišķi Biroja pārstāvji uzstājās izglītojošos pasākumos, informējot Vides ministrijas centrālā aparāta pārstāvjus un pārraudzības iestāžu vadītājus par iestādes pretkorupcijas plāniem un ētikas kodeksu izveidi, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvjus par korupcijas novēršanu un apkarošanu izglītības jomā.

Valsts programmas 78. uzdevuma „Iestāžu organizatorisko pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādāšana” izpildei kā palīgmateriāls tika sagatavotas Vadlīnijas iestādes pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādei. Lai izstrādātu pilnīgu un strukturētu pretkorupcijas pasākumu plānu, iestādēm vispirms bija jāveic savas iestādes korupcijas risku identifikācija un to novērtēšana. Atbilstoši noteiktajiem korupcijas riskiem bija jāplāno to vadība, veicot pretkorupcijas pasākumu noteikšanu un izvēli, apzinoties nepieciešamākos pasākumus iestāžu iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai.

Birojs kopumā ir saņēmis un apkopojis ap 160 iestāžu pretkorupcijas pasākumu plānus (no tiem diemžēl tikai 4 pašvaldību iestāžu plānus).

Galvenokārt uzmanība pievērsta šādām jomām:

- ētikas kodeksu izstrāde un ētikas komisiju izveidošana,
- amatu savienošanas pārkāpumu un interešu konfliktu novēršana,
- darbinieku informēšana un izglītošana,
- iestādes finanšu līdzekļu un mantas izmantošanas iekšējās normatīvās vides sakārtošana,
- vadības sistēmas pilnveidošana,
- publiskā iepirkuma veikšanas uzlabošana,
- sabiedrības informēšana.

Pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādi iestādēs kopumā var vērtēt atzinīgi, bet jāatzīst, ka, lai gan korupcijas risku izvērtēšana iestādē ir viens no institūcijas vadītāja pienākumiem, atsevišķas institūcijas ir tikai formāli izpildījušas šo uzdevumu. Par spīti sniegtajai metodiskajai palīdzībai, no izstrādātajiem plāniem ir redzams, ka lielai daļai institūciju vadītāju ir nepietiekošas zināšanas par iekšējās kontroles sistēmu un risku vadību kopumā, līdz ar to secināms, ka viņi nav izpratuši pretkorupcijas pasākumu plānu nozīmi.

Vērtējot paveikto, jāņem vērā, ka aizsāktais darbs korupcijas risku identificēšanā un novēršanā valsts pārvaldē Latvijā ir veikts pirmo reizi, ar ko izskaidrojami trūkumi risku novērtēšanā un plānu sagatavošanā. Turpmākajā darbā pie pretkorupcijas pasākumu plānu pilnveidošanas iestāžu vadītājiem būtu vairāk uzmanības jāpievērš kvalitatīvai risku identificēšanai un novērtēšanai, kā arī jāpilnveido plānos ietvertie pretkorupcijas pasākumi.

Lai arī Valsts programma tika apstiprināta vēlāk nekā plānots, Birojs ir izpildījis vai uzsācis pildīt visus Valsts programmā norādītos atskaites periodā izpildāmos uzdevumus. Paveikti ir arī vairāki būtiski uzdevumi, kuriem izpildes termiņš paredzēts vēlākā laika periodā, piemēram, politisko organizāciju (partiju) finansēšanas tiesiskā regulējuma pilnveidošana.

Daudzām iestādēm kapacitātes un iepriekšējās pieredzes trūkuma dēļ grūtības sagādāja Valsts programmas 78. uzdevuma (iestāžu organizatorisko pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādāšana) un 88. uzdevuma (uzvedības standartu un ētiskas rīcības kritēju ievērošanas nodrošināšana un ētikas pamatvērtību (principu, vadlīniju) ievērošanas prasību noteikšana darba līgumos ar valsts iestāžu un pašvaldību darbiniekiem) izpilde, kas bija jāveic visām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm, tādēļ šo uzdevumu daudzās iestādēs var uzskatīt tikai par daļēji izpildītu.

Valsts programmas uzdevumu izpildē Birojs identificējis pirmās problēmas to uzdevumu izpildē, kas vērsti uz iestāžu iekšējiem pretkorupcijas pasākumiem un kuros atbildīgas ir visas valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes. Apgrūtināta ir šo uzdevumu kontrole un koordinācija ministrijās, jo trūkst cilvēkresursu un pieredzes šādu uzdevumu veikšanā. Kā problēmas Valsts programmas uzdevumu izpildē iestādes min arī nepietiekamos finanšu resursus, kapacitātes un laika trūkumu un atsevišķos gadījumos – arī neskaidrību par uzdevumu izpildi.

Nozīmīgākie Valsts programmas uzdevumi, kas paveikti 2004. gadā:

	Valsts programmas uzdevums	Uzdevuma īstenošanas gaita
1.	Personu ienākumu un izdevumu kontroles sistēmas pilnveidošanas iespēju izpēte un analīze, lai novērstu un atklātu ar korupciju saistītus gadījumus. (32. uzdevums.)	Starpinstitūciju darba grupa ir izstrādājusi koncepcijas „Par fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles pilnveidošanu” projektu, kuru konceptuāli ir atbalstījuši Biroja Sabiedriski konsultatīvā padome. Koncepcijas projekts izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē.
2.	Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” skaidrošana valsts amatpersonām un sabiedrībai. (74. uzdevums).	Sagatavota rokasgrāmata, kas tiek izplatīta elektroniskā formātā, pašvaldību amatpersonām par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā. Sagatavots arī pārskats par biežākajiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumiem.

	Valsts programmas uzdevums	Uzdevuma īstenošanas gaita
3.	Administratīvo pārkāpumu un krimināllietu analīze, valsts pārvaldes sistēmu trūkumu konstatēšanai. (118. uzdevums.)	<p>Birojs veicot pārbaudes, kā arī analizējot normatīvos aktus un presē publicētās ziņas, konstatējis, ka valsts un pašvaldību nekustamā īpašuma iznomāšanā pastāv vairākas problēmas. Tādēļ Birojs 2004.gada 26. augustā rīkoja diskusiju "Korupcijas novēršana valsts un pašvaldību mantas iznomāšanā".</p> <p>Šī uzdevuma ietvaros, sagatavots pārskats un publikācija laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” par tiesiskā regulējuma nepilnībām, iznomājot valsts un pašvaldības mantu, apkopotu priekšlikumi un ar Ministru prezidenta 2004.11.09. rīkojumu Nr. 477 ir izveidota starpinstitūciju darba grupa tiesiskā regulējuma pilnveidošanai valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas jomā.</p>
4.	Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas tiesiskā regulējuma pilnveidošana. (1.uzdevums)	<p>2004. gadā ir izpildīts Valsts programmas uzdevums attiecībā uz politisko organizāciju (partiju) finansēšanas tiesiskā regulējuma pilnveidošanu. Ir pieņemti grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā, kas nosaka, ka fiziskās personas drīkst veikt dāvinājumus (ziedojumus) finanšu līdzekļu veidā no saviem ienākumiem, kuri gūti tikai iepriekšējos trijos taksācijas gados, partijas aizliegts finansēt no citu personu dāvinājumiem un aizdevumiem, partijas aizliegts finansēt, izmantojot trešo personu starpniecību.</p>

Valsts amatpersonu interešu konfliktu novēršana

2004. gadā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs izvērtēšanai saņēmis 570 iesniegumus un sūdzības par valsts amatpersonu iespējamiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk – Likums) normu pārkāpumiem, kā arī pabeidzis 331 uzsākto pārbaudi par iesniegumos un sūdzībās minētajiem faktiem un sniedzis atbildes iesniedzējiem. Sagatavojot atbildes uz iesniegumiem un sūdzībām, veiktas 297 pārbaudes dažādās valsts un pašvaldību institūcijās.

No veiktajām pārbaudēm Birojs 74 gadījumos konstatējis, ka valsts amatpersonas pārkāpušas Likumā noteiktos ierobežojumus par lēmumu pieņemšanu un citu ar amata pienākumu pildīšanu saistīto funkciju realizēšanu interešu konflikta situācijā. Salīdzinoši, 2003. gadā pie administratīvās atbildības sauktas 18 valsts amatpersonas.

No konstatētajiem pārkāpumiem, secināms, ka 2/3 pārkāpumu veikti, pieņemot lēmumus vai veicot pienākumus interešu konflikta situācijā, savukārt, amatu savienošanas pārkāpumi veido 1/3 no konstatētajiem pārkāpumiem. Tādējādi redzams, ka valsts amatpersonas nepietiekoši pievērš uzmanību apstākļiem, kas var izraisīt interešu konfliktu, pieņemot lēmumus vai veicot pienākumus. Tāpat secināms, ka valsts amatpersonas neseko pietiekoši rūpīgi līdzi tam, vai atbilstoši likumam „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” var savienot ieņemamos amatus un vai amatu savienošana nerada interešu konfliktu un ir saņemta attiecīgās valsts vai pašvaldības iestādes vadītāja vai viņa pilnvarotas personas rakstveida atļauja vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi vai apstiprinājusi amatā.

Jāsecina, ka arī valsts vai pašvaldību institūciju vadītāji neveic pietiekoši stingru uzraudzību, kā arī neveic informatīvo darbu tā, lai to vadītajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nenonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā neistenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras. 3/4 no administratīvajiem pārkāpumiem pieļāvušās pašvaldību valsts amatpersonas. Tas liecina, ka nepieciešams vairāk informēt valsts amatpersonas, īpaši pašvaldību sektorā par normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem, pildot valsts amatpersonas pienākumus, sagatavojot vai izdodot administratīvos aktus, veicot uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, slēdzot līgumus vai veicot citas darbības, kurās šī valsts amatpersona, tās radnieki vai darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti.

Izskatot iedzīvotāju iesniegumus un sūdzības par valsts amatpersonu iespējamo darbību interešu konflikta situācijā, vienlaicīgi pārbaudītas arī šo valsts amatpersonu deklarācijas. Veicot minētās pārbaudes, no VID (kā arī izmantojot VID valsts amatpersonu deklarāciju datu bāzi „VADIS”) pieprasītas un pārbaudītas 516 valsts amatpersonu deklarācijas, kopumā izvērtējot 287 valsts amatpersonas deklarācijās norādītās ziņas.

Par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijās 9 gadījumos informācija nosūtīta VID valsts amatpersonu saukšanai pie administratīvās atbildības.

Laika posmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim par Likumā valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu Birojs sastādījis 80 protokolus, pie administratīvās atbildības sauktas 74 valsts amatpersonas, 5 valsts amatpersonām piemērots administratīvais sods – mutvārdu aizrādījums, savukārt ar naudas sodu sodītas 69 valsts amatpersonas par kopējo summu Ls 5 385,00, no tām 14 valsts amatpersonas lēmumus bija pārsūdzējušas. Saistībā ar Biroja lēmumiem par administratīvo sodu valsts budžetā ieskaitīta kopējā summa Ls 3 070,00.

Pārskats par konstatētajiem administratīvajiem pārkāpumiem

1) Lēmumu pieņemšana un valsts amatpersonas pienākumu veikšana interešu konflikta situācijā

Valsts amatpersonai ir aizliegts, pildot valsts amatpersonas pienākumus, sagatavot vai izdot administratīvos aktus, veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, slēgt līgumus vai veikt citas darbības, kurās šī valsts amatpersona, tās radnieki vai darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti. 45 gadījumos valsts amatpersonas nav ievērojušas šos ierobežojumus, no tiem pārskata periodā:

- 14 pagasta padomes deputāti (no tiem 2 pagasta padomes priekšsēdētāji) un 1 pilsētas domes priekšsēdētājs sodīti par to, ka piešķirusi paši sev prēmijas. 1 pagasta padomes priekšsēdētāja vietnieks piešķīris prēmiju pats sev un savam radniekam, bet 1 valsts iestādes struktūrvienības vadītājs parakstījis rīkojumu par prēmijas piešķiršanu savam laulātajam. 1 pagasta padomes deputāts balsojis par naudas balvas piešķiršanu un degvielas limita noteikšanu sev, par nomas līguma pārtraukšanu, kurā bija materiāli ieinteresēts.
- 1 pilsētas domes priekšsēdētājs balsojis par saistošo noteikumu pieņemšanu, kas nosaka labvēlīgus apstākļus konkrētai firmai, kura ir sponsors klubam, kura prezidents ir pilsētas domes priekšsēdētājs.
- 4 pašvaldību institūciju vadītāji un 4 skolas direktori noslēguši darba līgumus ar saviem radniekiem.
- 1 padomes izpilddirektors un 2 valsts iestādes direktors nosūtījuši paši sevi uz komandējumiem, kursiem un semināriem, no tiem viens vēl piešķīris papildus samaksu savam radniekam, kas atradās tās tiešā pakļautībā. 1 pilsētas domes priekšsēdētājs pats balsojis par atļaujas došanu sev amatu savienošanai.
- 7 pašvaldības institūcijas pārvaldes valdes locekļi (no tiem 1 valdes priekšsēdētājs) balsojuši par jautājuma izlemšanu, kurā bijuši personiski un mantiski ieinteresēti.
- 1 gadījumā skolas direktors noslēdzis līgumu par telpu nomu ar kapitālsabiedrību, kas pieder laulātajam. 1 gadījumā pašvaldības iestādes direktors parakstījis līgumus par pakalpojumiem ar kapitālsabiedrību, kurā pats ir kapitāldaļu turētājs, bet laulātais ieņem direktora amatu.
- 5 gadījumos valsts amatpersonas ir veikušas kontroles vai uzraudzības funkcijas jautājumos, kurās šī valsts amatpersona, tās radnieki vai darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti:
 - 1 gadījumā pašvaldības valsts amatpersona, izmantojot savu dienesta stāvokli, mēģinājusi ietekmēt citu valsts amatpersonu, kad tā veikusi kontroles funkcijas attiecībā uz šīs amatpersonas radnieku. Likums aizliedz ietekmēt administratīvo aktu izdošanu, kā arī uzraudzības, kontroles, izziņas un sodīšanas funkciju veikšanu jautājumos, kuru izlemšana ietekmē vai var ietekmēt šīs amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.
 - 1 valsts iestādes struktūrvienības vadītājs veicis kontroli pār līgumu izpildi, kas noslēgti ar meitai piederošu uzņēmumu.

- 1 valsts amatpersona pieņēmusi lēmumu un veikusi pārbaudi uzņēmumā, kurā atbildīgā amatā strādā tās meita.
- 1 valsts iestādes vadītāja vietnieka pakļautībā, neievērojot uzraudzības un kontroles ierobežojumus, atrodas meita.
- 1 valsts iestādes struktūrvienības vadītāja pakļautībā strādā laulātais un brālis, noteicis papildus samaksu un daļēju mācību maksas atmaksu savam laulātajam.

2) Amatu savienošanas un ienākumu gūšanas ierobežojumu neievērošana

23 gadījumos konstatēts, ka valsts un pašvaldību amatpersonas nav ievērojušas Likuma 7. pantā noteiktos speciālos valsts amatpersonu amata savienošanas ierobežojumus un līdz ar to 9. pantā noteiktos ienākumu gūšanas ierobežojumus.

- 2 gadījumos pašvaldību valsts amatpersonas pārkāpušas citos likumos (likums „Par pašvaldībām”) noteiktos amatu savienošanas ierobežojumus, proti, komitejas priekšsēdētājs nedrīkst būt tās pašvaldības iestādes, uzņēmuma vai to struktūrvienības vadītājs, kuras darbu saskaņā ar pašvaldības nolikumu kontrolē attiecīgā komiteja;
- Likums atsevišķām amatpersonu kategorijām paredz tikai noteikta veida profesionālās darbības jomas, kurās tām atļauts savienot amatus. 7 gadījumos pašvaldību valsts amatpersonas savienojušas savus valsts amatpersonas amatus ar darbu privātās komercsabiedrībās. Likums paredz, ka noteikta veida valsts amatpersonām ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu tikai ar citu amatu valsts vai pašvaldības institūcijā, ja to savienošana nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi vai apstiprinājusi amatā.
- 14 gadījumos konstatēts, ka valsts amatpersonas ir savienojušas amatus valsts vai pašvaldību institūcijās ar citiem amatiem valsts vai privātajā sektorā, neinformējot par to institūcijas vadību un nesaņemot Likumā noteiktajā kārtībā amatu savienošanas atļaujas. Likums nosaka, ka valsts amatpersonas amatu savienošana iespējama tikai tad, ja tā nerada interešu konfliktu un ir saņemta attiecīgās valsts vai pašvaldības iestādes vadītāja vai viņa pilnvarotas personas rakstveida atļauja vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi vai apstiprinājusi amatā.

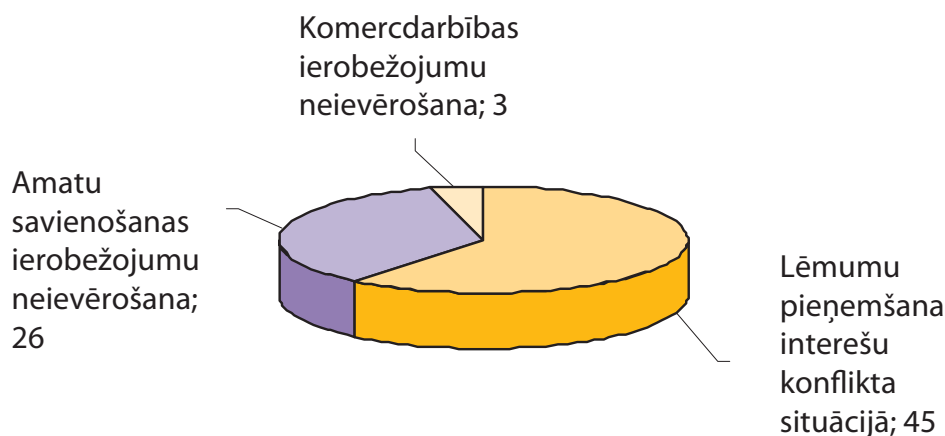
3 gadījumos pašvaldību institūciju vadītāji ir sodīti par to, ka pieļāvuši viņu padotībā esošo darbinieku atrašanos interešu konflikta situācijā. Likumā noteikts, ka valsts vai pašvaldības institūcijas vadītājam ir pienākums atbilstoši savai kompetencei nepieļaut, lai šajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras.

3) Komerccarbības ierobežojuma neievērošana

3 gadījumos pašvaldību valsts amatpersonas sodītas par komerccarbības ierobežojumu neievērošanu, jo guvušas materiālu labumu no komercsabiedrības, kas nodrošinājusi iepirkumu

valsts vai pašvaldības vajadzībām. Likums nosaka, ka pašvaldību domju (padomju) priekšsēdētāji, viņu vietnieki un deputāti, kā arī pašvaldību izpilddirektori nedrīkst būt tādas komercsabiedrības dalībnieki, akcionāri, biedri vai tādi individuālie komersanti, kas saņem attiecīgās pašvaldības pasūtījumus par iepirkumiem pašvaldības vajadzībām, finanšu līdzekļus, pašvaldības garantētus kredītus vai privatizācijas fonda līdzekļus, izņemot gadījumus, kad to piešķir atklāta konkursa rezultātā. Visvairāk administratīvo pārkāpumu konstatēts gadījumos, kad valsts amatpersonas pieņēmušas lēmumus vai veikušas pienākumus interešu konflikta situācijā (skat. 2. Attēlu).

2. Attēls Administratīvo pārkāpumu interešu konflikta novēršanā sadalījums pa jomām

Biroja administratīvi sodīto valsts amatpersonu ieņemamie amati

Laika posmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 31. decembrim pie atbildības sauktas valsts amatpersonas, kas ieņem šādus amatus:

Pašvaldību valsts amatpersonas:

Pilsētu domes priekšsēdētāji	5
Pilsētas domes deputāts	1
Pagasta padomes priekšsēdētāji	8
Pagastu padomes deputāti	18
Pagastu padomes priekšsēdētāja vietnieks	1
Rajona padomes priekšsēdētājs	1
Rajona padomes izpilddirektors	1
Novada domes deputāts	1
Pašvaldības iestādes vadītāji	10
Pašvaldības iestādes amatpersona	1
Pašvaldības uzņēmuma valdes priekšsēdētājs	1
Pašvaldības uzņēmuma vadītājs	1
Pašvaldības izveidotās institūcijas valdes locekļi	6
Pašvaldības izveidotās institūcijas valdes priekšsēdētājs	1
Kopā:	56

Citas valsts amatpersonas:

Valsts iestādes vadītāji	2
Valsts iestādes vadītāja vietnieks	1
Valsts iestādes struktūrvienības vadītāji	3
Valsts iestādes amatpersonas	9
Valsts uzņēmuma padomes loceklis	1
Valsts uzņēmuma valdes loceklis	1
Valsts uzņēmuma struktūrvienības vadītājs	1
Kopā:	18

No sodītajām valsts amatpersonām 29 personas, tātad gandrīz puse, ir valsts vai pašvaldību institūciju vadītāji. 1/4 daļa no sodītajām valsts amatpersonām ir valsts iestādēs strādājošās personas, savukārt 3/4 ir pašvaldību valsts amatpersonas.

Valstij nodarīto zaudējumu atlīdzība

Saskaņā ar Likuma 30. pantu valsts amatpersonām nelikumīgi gūtie ienākumi, kurus tās saņēmušas, pārkāpjot Likumā noteiktos amatu savienošanas un ienākumu gūšanas ierobežojumus, neievērojot komercdarbības ierobežojumus vai atrodoties interešu konfliktā, ir jāatmaksā Valsts kasē kā valstij radītie zaudējumi.

16 valsts amatpersonas informētas par pienākumu atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus par kopējo summu Ls 8 911,04. Šos lēmumus pārsūdzējušas 3 valsts amatpersonas, valstij nodarītie zaudējumi atmaksāti par kopējo summu Ls 4 171,76 apmērā.

Ja valsts amatpersonas nav atlīdzinājušas valstij nodarītos zaudējumus, Birojs zaudējumu atlīdzību var pieprasīt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, saskaņā ar Likuma 30. panta 4. daļu.

Foto: ELMĀRS RUDZĪTIS / AFI

Administratīvais pārkāpums valsts amatpersonu darbībā saistībā ar Likumā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpumiem konstatēts vēl 25 gadījumos taču, ņemot vērā to, ka no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīža bija pagājis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37. pantā noteiktais administratīvā soda uzlikšanas termiņš, lietvedību administratīvā

pārkāpuma lietā saskaņā ar šā kodeksa 239. panta 7. punktu nevarēja uzsākt, tāpēc šajos gadījumos minētās 12 valsts amatpersonas, kuras pieļāvušas minētā likuma pārkāpumus, rakstiski brīdinātas par atkārtota pārkāpuma nepieļaujamību.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 275. panta pirmās daļas 2. punktu 2 gadījumos izbeigta lietvedība administratīvo pārkāpumu lietā.

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, konstatēts, ka 41 gadījumā valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc pārbaudes materiāli par 35 personām nosūtīti VID šo personu ienākumu likumības pārbaudei saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 22. pantu. Šajā atskaites periodā VID pēc Biroja ierosinājuma jau uzsācis iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu 16 personām, savukārt 11 personām VID atteicis uzsākt ienākumu auditu. Ienākuma nodokļa audita rezultātā 5 gadījumos VID pieņēma lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu iemaksas 17 597,55 latu apmērā. Minētajā laika posmā VID pēc Biroja lūguma veicis auditu, kā rezultātā 4 gadījumos VID pieņēma lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu iemaksas budžetā un soda naudas uzlikšanu Ls 11 213,95 apmērā

Pārbaudot valsts amatpersonu darbības atbilstību Likuma normām 15 gadījumos valsts amatpersonu darbībās saskatītas iespējamā noziedzīga nodarījuma pazīmes un pārbaudes materiāli nodoti Biroja korupcijas apkarošanas blokam izvērtēšanai un tālākas pārbaudes veikšanai.

Pārbaudes materiāli par 13 valsts un pašvaldības institūcijās konstatētajiem faktiem nosūtīti VID, lai tas atbilstoši savai kompetencei veiktu pārbaudi, vai šajās institūcijās strādājošo amatpersonu neiekļaušana valsts amatpersonu sarakstos ir bijusi atbilstoša likuma prasībām un nodrošinātu to, lai visas valsts amatpersonas iesniegtu valsts amatpersonu deklarācijas. Minēto pārbažu rezultātā valsts amatpersonu sarakstos papildus iekļautas 11 valsts amatpersonas.

Par administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts APK 166.27 pantā sastādīts 1 administratīvais protokols un nosūtīts Valsts ieņēmumu dienestam, saskaņā ar VID kompetenci, lēmuma pieņemšanai.

Konstatējot valsts amatpersonu darbībās tādu normatīvo aktu pārkāpumus, kuru izvērtēšana nav Biroja kompetencē, 62 gadījumos informācija nosūtīta kompetentām institūcijām (Valsts kontrolei, Finanšu ministrijai, Valsts ieņēmumu dienestam, Valsts civildienesta pārvaldei, Valsts darba inspekcijai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai, Iekšlietu ministrijas Ieslodzījumu vietu pārvaldei, Aizsardzības ministrijai, Drošības policijai, u.c. valsts institūcijām) pārbaudes veikšanai un atzinuma sniegšanai.

Politisko organizāciju finansēšanas kontrole

Politisko organizāciju finansiālās un saimnieciskās darbības kontroli Birojs veic četros posmos:

- 1) iesniegto deklarāciju pārbaude saskaņā ar likuma prasībām,
- 2) grāmatvedības uzskaites pārbaudes,
- 3) ziedojuma patiesuma un
- 4) likumības pārbaudes, pretpārbaudes.

2004. gadā ir izvērtēti 385 politisko organizāciju (partiju) iesniegtie ziedojumu pārskati un to precizējumi, 96 ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas (tai skaitā precizētās), 22 paziņojumi par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem (tai skaitā precizētie), 27 priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas (tai skaitā precizētās), 45 vēlēšanu izdevumu deklarācijas (tai skaitā arī precizētās), no tām izvērtētas 16 partiju un to apvienību iesniegtās priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas un paziņojumi par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem Eiropas Parlamenta vēlēšanām.

Foto: BORISS KOĻESNIKOVS / AFI

Nodrošinot politisko organizāciju (partiju) finansiālās darbības deklarāciju par 2003. gadu iesniegšanas termiņa kontroli, 2004. gada martā partijām nosūtīti 18 brīdinājumi par ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanu, 15 brīdinājumi – par precizētās ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas iesniegšanu un 40 brīdinājumi – par zvērīnāta revidenta atzinuma iesniegšanu. Vienai politiskajai organizācijai nosūtīts atkārtots brīdinājums, savukārt četri brīdinājumi pārsūtīti partiju vadītājiem pēc dzīves vietas. Kopumā veikta 51 partiju 2003. gada grāmatvedības pirmdokumentu pārbaude saskaņā ar iesniegtajām ikgadējām finansiālās darbības deklarācijām par 2003. gadu. 36 partiju iesniegtajās deklarācijās pārkāpumi netika konstatēti, savukārt 7 partijām pieņemti lēmumi par finanšu līdzekļu atmaksāšanu 6 084,28 LVL apmērā, no tiem 2 388,80 LVL pārskaitīti Valsts budžetā.

Raksturīgākie pārkāpumi aizpildot ikgadējo finansiālās darbības deklarāciju ir neprecīzi norādīti visi ienākumi un izdevumi, pārkāpti dažādi partiju finansēšanas ierobežojumi: aizliegums saņemt skaidras naudas ziedojumus virs Ls 100, finansēt partijas, izmantojot trešo personu starpniecību, finansēt partijas anonīmu ziedojumu veidā, ņemt aizņēmumus, kā arī aizliegums

pieņemt ārvalstu finansējumu (Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma redakcijā līdz 2004. gada 11. martam).

Pārbaudot partiju finansēšanas noteikumu izpildi, sagatavoti 27 lēmumi par konstatētajiem pārkāpumiem un 15 partijām uzdots atmaksāt pretrunā ar likumu saņemtos ziedojumus 133 231,90 LVL apmērā. No tiem Valsts budžetā atmaksāti 10 864,19 LVL.

Pārbaudot politisko organizāciju saņemto ziedojumu (dāvinājumu) likumību un patiesumu, izsaukta 172 fiziskā persona sniegt paskaidrojumus, pieņemti paskaidrojumi no 132 fiziskām personām.

Nodrošinot partiju priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarāciju un paziņojumu par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem Eiropas Parlamenta vēlēšanām iesniegšanas termiņa kontroli, 2004. gada maijā partijām nosūtīti 9 brīdinājumi par priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas iesniegšanu un tās precizēšanu, 3 brīdinājumi – par paziņojuma par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem iesniegšanu un precizēšanu. Pārbaūžu rezultātā 10 partijām tika uzdots iesniegt precizētas deklarācijas, vienai partijai uzdot atmaksāt pretlikumīgu ziedojumu.

Pārskata periodā tiesā iesniegti 15 prasību pieteikumi par partiju darbības apturēšanu vai izbeigšanu, 2 prasību pieteikumi par finanšu līdzekļu atmaksu. Pamatojoties uz Biroja prasības pieteikumiem, 10 tiesas spriedumi stājušies likumīgā spēkā un 7 partiju darbība apturēta, divu partiju darbība izbeigta. Apmierināts viens prasības pieteikums par pretlikumīgi saņemto ziedojumu atmaksu, savukārt viens prasības pieteikums atsaukts, jo partija izpildījusi Biroja prasības.

Birojs 2 partijām sastādījis 2 administratīvā pārkāpuma protokolus par valsts institūciju amatpersonu likumīgo prasību savlaicīgu nepildīšanu, saskaņā ar kuriem 2 partijām uzlikts naudas sods kopējā apmērā 70,00 LVL.

Birojs 13 partijām sastādījis 15 administratīvā pārkāpuma protokolus par politisko organizāciju (partiju) finansēšanas noteikumu pārkāpšanu. No 15 administratīvajām lietām 1 gadījumā izteikts mutvārdu aizrādījums, 1 gadījumā lietvedība izbeigta. No 13 administratīvā pārkāpuma lietām 12 partijām uzlikts naudas sods kopējā apmērā 4 225,00 LVL. Uzlikto naudas sodu samaksājušas 8 partijas, kopējā apmērā 2 875,00 LVL.

Saistībā ar partiju finansēšanas noteikumu pārkāpumiem administratīvi sodītas 7 partijas par savlaicīgi neiesniegtiem ziedojumu sarakstiem.

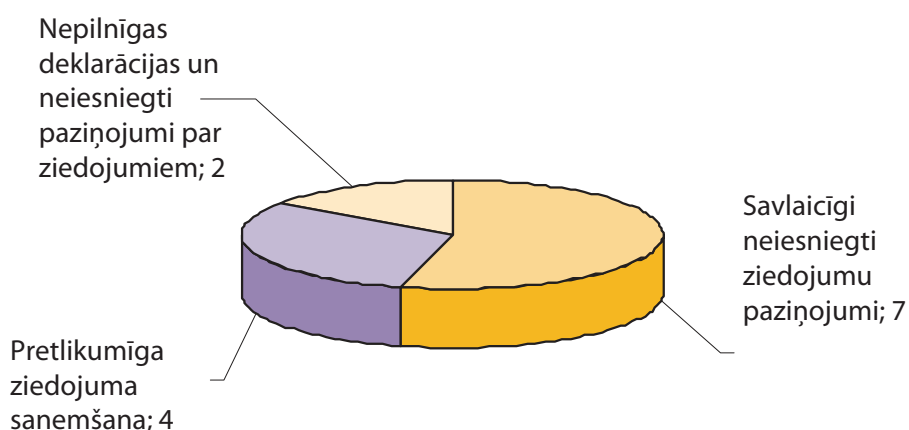
2 partijas sodītas par savlaicīgi neiesniegtiem dāvinājumu (ziedojumu) paziņojumiem un nepilnībām deklarācijā, no tām:

- viena partija sodīta par to, ka nebija paziņojusi par kāda laikraksta reklāmas pakalpojuma izmantošanu, kas saskaņā ar „Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumu” uzskatāms par dāvinājumu;
- līdzīgi otra partija nebija iekļāvusi visus izdevumus un ieņēmumus, kas uzskatāmi par dāvinājumiem (ziedojumiem) ikgadējā finansiālās darbības deklarācijā.
- 4 partijas pie atbildības sauktas par finansēšanas ierobežojumu neievērošanu, no tām:
- viena partija pieņēmusi neatļautu ziedojumu 2500 EUR apmērā no juridiskās personas un nav savlaicīgi iesniegusi arī paziņojumu par ziedojuma saņemšanu;

- viena partija pieņēmusi neatļautu ziedojumu no juridiskās personas mantas veidā un nav arī iekļāvusi to ikgadējās finansiālās darbības deklarācijā, kā arī vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijā;
- viena partija pieņēmusi neatļautu ārvalstu juridiskās personas ziedojumu 3000 Ls apmērā;
- viena partija saņēmusi ziedojumu pakalpojuma veidā no nevalstiskās organizācijas – juridiskas personas un nav norādījusi ziedojumu ikgadējās finansiālās darbības deklarācijā.

Visvairāk konstatētie administratīvie pārkāpumi saistīti ar 7 dienu termiņa neievērošanu, nosūtot paziņojumus par saņemtajiem ziedojumiem. Šāds termiņš noteikts saskaņā ar Ministru kabineta 2005.03.22. noteikumiem Nr. 196 „Noteikumi par politisko organizāciju (partiju) ikgadējām finansiālās darbības deklarācijām, priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijām, paziņojumiem par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem, vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijām un ziņojumiem par dāvinājumiem (ziedojumiem)”.

3. *Attēls* Ar politisko organizāciju finansēšanas noteikumu neievērošanu saistītie administratīvie pārkāpumi

Pārbaudītas 10 partiju priekšvēlēšanu perioda izdevumu un vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas. Savukārt 6 partiju priekšvēlēšanu perioda izdevumu un vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju pārbaudes vēl turpinās.

Sniedzot paskaidrojumus Birojam par ziedotās naudas izcelsmes avotiem, liela daļa politisko organizāciju ziedotāju atsaucās uz nepārbaudāmiem uzkrājumiem. No Valsts ieņēmumu dienestam nosūtītajiem 28 pieprasījumiem, veikt fizisko personu ziedotāju ienākumu likumības un patiesuma pārbaudes, 18 gadījumos ir atzīts, ka attiecīgo personu ienākumi ir neatbilstoši šo personu izdevumiem un uzsākts audits. Līdz šim 24 ziedotājiem aprēķināts iztrūkstošais iedzīvotāju ienākuma nodoklis un uzlikts naudas sods 578 645,92 LVL apmērā.

2004. gadā Birojs izstrādājis likumprojektu „Vēlētāju apvienību finansēšanas likums”, kā arī veikta citu politisko organizāciju finansēšanas nosacījumu izvērtēšana.

Starptautiskā sadarbība

Lai apgūtu citu valstu pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, Birojs aktīvi attīsta starptautisko sadarbību. 2004. gadā Birojs ir organizējis un tā amatpersonas ir piedalījušās vairākās divpusējās sanāksmēs ar citu valstu pārstāvjiem, dažādās starptautiskās konferencēs un semināros, lai apmainītos ar pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, iepazīstinātu citu valstu pārstāvjus ar Biroja darbību un apspriestu sadarbības iespējas.

Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām

Biroja pārstāvji piedalījās GRECO plenārsēdē, kurā tika izskatīts otrās kārtas novērtējuma ziņojums par Latviju. Plenārsēdē pārstāvis paskaidroja ziņojumos ietvertos jautājumus par Latvijas darbību korupcijas novēršanā un apkarošanā. Novērtējuma ziņojums tika sagatavots balstoties uz Latvijas institūciju atbildēm anketas jautājumiem, kā arī ņemot vērā GRECO ekspertu vizītes Latvijā rezultātus. Otrajā novērtējuma ziņojumā GRECO atzīmē, ka Latvijā ir izveidots adekvāts, starptautiskiem standartiem atbilstošs tiesiskais regulējums un institucionālā sistēma, attiecībā uz korupcijas rezultātā gūto līdzekļu „iesaldēšanu” un konfiskāciju. Par būtiskiem sasniegumiem korupcijas novēršanai valsts pārvaldē atzīmēta Biroja darbība, likuma «Par interešu konfliktu novēršanu valsts amatpersonu darbībā» ieviešana, kā arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas un programmas izstrāde. Novērtējuma ziņojuma neatņemama sastāvdaļa ir rekomendācijas, par kuru ieviešanu dalībvalstij ir jāatskaitās GRECO plenārsēdē. Otrajā novērtēšanas ziņojumā Latvijai ir izvirzītas 13 rekomendācijas, kuras jāizpilda līdz 2005. gada 31. decembrim. No 2004. gada 27. – 30. septembrim Biroja pārstāvis piedalījās GRECO 20. plenārsēdē Strasbūrā, kurā tika apstiprināts Latvijas I kārtas rekomendāciju izpildes ziņojums. GRECO 21. plenārsēde norisinājās no 29. novembra līdz 3. decembrim Strasbūrā.

Starptautiskas finanšu palīdzības koordinēšana

Eiropas Komisija 2004. gada septembra beigās apstiprināja grozījumus Biroja Phare projektā „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja institucionālās un operatīvās kapacitātes nostiprināšana” un kopš tā laika norit aktīvs darbs projekta ieviešanā. Projekta kopējā summa ir 2,1 miljons eiro, darbības ilgums – 14 mēneši. Projekta ietvaros ir paredzēta tehniskās palīdzības saņemšana, lai veicinātu Biroja darbinieku zināšanas un prasmes valsts sagrābšanas fenomena mazināšanā valstī, valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas lietderīgas izlietošanas veicināšanā, kā arī korupcijas apkarošanas efektivitātes palielināšanā un sabiedrības tiesiskās apziņas celšanā un amatpersonu vispārīgā izglītošanā.

Projekta ietvaros Birojs ir uzsācis pasākumus integrētas informācijas sistēmas un lokālās datu bāzes izstrādei, kas dotu iespēju integrēt datus no dažādām valsts nozīmes datu bāzēm, tādējādi nodrošinot efektīvāku valsts amatpersonu darbības kontroli. Projektā paredzēta arī nepieciešamās izmeklēšanas tehniskas iegāde.

Birojs veica starptautisko konsultantu atlasīto darbu uzdevumiem pretkorupcijas jautājumos, kuru darbu finansēja Pasaules Banka, izmantojot Japānas piešķirto finansiālo palīdzību. Projekta mērķis bija nodrošināt palīdzību Biroja institucionālās kapacitātes stiprināšanā. Projekta ietvaros 2004. gadā trīs ārvalstu eksperti dalījās pieredzē par darbu Austrālijas Neatkarīgās pretkorupcijas komisijā, Francijas korupcijas novēršanas dienestā un Austrijas Iekšlietu ministrijas

Iekšējās izmeklēšanas birojā un sniedza rekomendācijas Biroja darba pilnveidošanai korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos. Projekta kopējā summa bija 84 030 ASV dolāru.

Ir uzsākta arī Pasaules Bankas projekta „Korupcijas apkarošanā iesaistīto institūciju stiprināšana” ieviešana, kura ietvaros paredzēta pieredzes apmaiņa un apmācība par dažādiem korupcijas novēršanas jautājumiem, kas tiktu nodrošināta Biroja, Saeimas Korupcijas, kontra-bandas un organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas uzraudzības komisijas un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem. Projekta mērķis ir veicināt korupcijas novēršanas attīstību, izstrādājot korupcijas novēršanas plānu, veicot korupcijas risku jomu identifikāciju un interešu konfliktu mazināšanu. Svarīga projekta sastāvdaļa ir korupcijas risku mazināšanas veicināšana politisko partiju finansēšanā un Saeimas darbībā, veicot lobēšanas tiesiskā regulējuma ieviešanas iespēju un priekšvēlēšanu kampaņu lielo izmaksu cēloņu izpēti, kā arī veicinot parlamentāriešu ētikas kodeksa ieviešanu.

Foto: NORMUNDS MEŽIŅŠ / AFI

Sadarbība ar ārvalstīm

Biroja pārstāvji regulāri piedalās Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) darba grupas sanāsmēs un OLAF rīkotajās apmācībās speciālistiem par korupcijas gadījumu izmeklēšanas metodēm Eiropas Savienības dalībvalstīs. Biroja pārstāvis piedalījās OLAF organizētajā seminārā par Eiropas Savienības finansiālo interešu aizsardzību, kas notika Spānijā. Divi pārstāvji piedalījās OLAF organizētajā seminārā „Training in Economic Crime and Money Laundering”, kura mērķis bija sniegt Baltijas valstīm priekšstatu par OLAF sistēmas darbību, kā arī radīt izpratni par iespējamiem krāpšanas riskiem saistībā ar ES fondu apsaimniekošanu un nodokļu administrāciju.

Neilgi pēc Biroja darbības uzsākšanas tika izveidota Ārvalstu padomnieku grupa (Foreign Advisory Panel), kurā aicināti piedalīties vēstniecību, pārstāvniecību un starptautisko organizāciju pārstāvji Latvijā. Ārvalstu padomnieku grupas sanāksmes Birojs organizē reizi ceturksnī. Šīs sanāksmes Birojam ļauj informēt ārvalstu vēstniecības un starptautisko organizāciju pārstāvniecības Rīgā par Biroja darbību un uzrunāt ārvalstu pārstāvjus par iespējamo palīdzību un sadarbību korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Divi Biroja pārstāvji devās pieredzes apmaiņas vizītē uz Franciju, kuras laikā tikās ar pārstāvjiem no vairākām Francijas tiesībsardzības iestādēm, un ieguva zināšanas par to, kāda ir Francijas pieredze korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Divi Biroja pārstāvji piedalījās Tieslietu ministrijas organizētajā seminārā „Liecinošo aizsardzība Latvijā – iespējas un uzdevumi”. Semināra ietvaros notika pieredzes apmaiņa ar Itālijas Kriminālpolicijas Centrālā direktorāta aizsardzības dienesta mācību un pētījumu biroja direktoru.

Vairākas Biroja amatpersonas piedalījās Iekšlietu ministrijas Phare projekta „Organizētās noziedzības novēršana, apkarošana un kontrole” semināros.

Birojs organizēja semināru Biroja un Zviedrijas Ekonomisko noziegumu biroja pārstāvjiem augstākminētā Iekšlietu ministrijas Phare projekta ietvaros par korupcijas gadījumu izmeklēšanu un informācijas atklātības nozīmi korupcijas novēršanā.

Lai gūtu pieredzi par Phare un citu starptautisko projektu vadību, divi Biroja pārstāvji devās vizītē uz Lietuvas Īpašās izmeklēšanas dienestu (STT).

Pieredzes apmaiņas nolūkos, Biroja pārstāvis piedalījās ikgadējā Eiropas iekšējo auditoru konferencē Stambulā, Turcijā.

Divi Biroja pārstāvji piedalījās starptautiskā konferencē „Korupcijas novēršana – starptautiskās pieredzes apmaiņa un sadarbības veicināšana” (Prevention of Corruption – International Exchange of Experience and Intesification of Cooperation), kas notika Vācijā.

Biroja pārstāvis piedalījās Transparency International organizētajā konferencē „How to survive in corrupt environment?” Helsinkos, kuras ietvaros prezentēja Biroja darbību korupcijas novēršanā un apkarošanā Latvijā.

2004. gada 7. septembrī Biroja amatpersonas tikās ar Ģenerālprokuratūras Starptautiskās sadarbības nodaļas virsprokuroru, Latvijas pārstāvi ES prokuroru organizācijā „Eurojust” Gunāru Bundzi, lai apspriestu starptautiskās tiesiskās sadarbības iespējas.

Biroja pārstāvji piedalījās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) rīkotajā globālajā forumā „Cīņa ar korupciju un integritātes veicināšana publiskajos iepirkumos” Parīzē, kurā piedalījās valdību pārstāvji, vadošie iepirkumu speciālisti un eksperti no 30 OECD dalībvalstīm, kā arī no Āzijas, Centrāl – un Austrumeiropas, Dienvidamerikas un Āfrikas valstīm.

Biroja pārstāvji piedalījās ES dalībvalstu policijas un pretkorupcijas iestāžu vadītāju konferencē “Operatīvās sadarbības uzlabošana korupcijas apkarošanas jomā ES”, kas notika Vīnē un kurā pirmo reizi tika pārstāvētas arī desmit jauno ES dalībvalstu tiesību aizsardzības iestādes.

Biroja pārstāvji piedalījās starptautiskā konferencē “Krāpšana un korupcija veselības aprūpes sistēmā Eiropā”, kas norisinājās Lielbritānijā.

Biroja pārstāvji piedalījās Baltijas Jūras padomes Ekonomiskās sadarbības darba grupas organizētajā seminārā Licences, Permits and Public Procurement: Areas Endangered by Corruption Varšavā, Polijā.

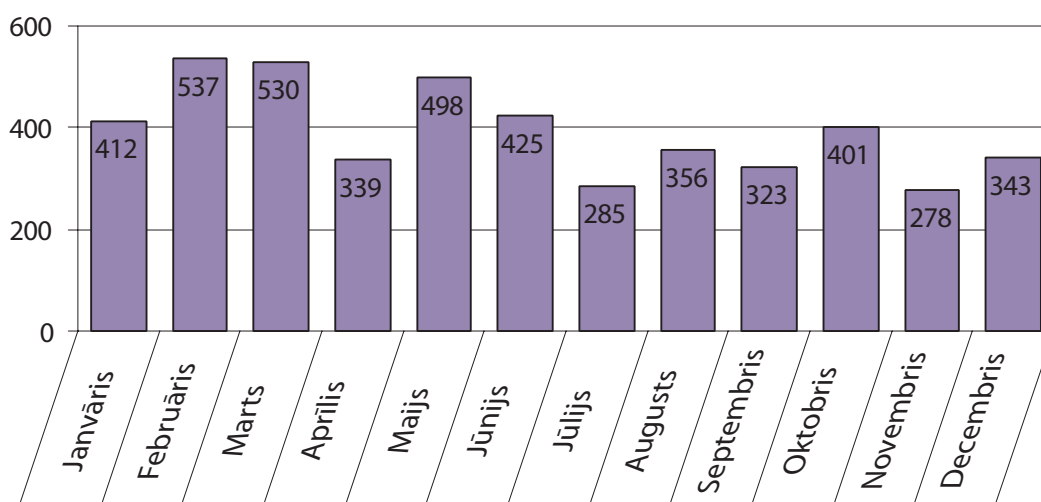
No 2004. gada 19. – 20. novembrim Kišiņevā, Moldovā norisinājās starptautiska konference Corruption prevention: theoretical and practical aspects, kurā Biroja pārstāvis dalījās ar Latvijas pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Sabiedrības informēšana un izglītošana

2004. gadā izplatīti 101 paziņojums preseī, sniegtas 30 Biroja pārstāvju intervijas Latvijas un ārvalstu masu saziņas līdzekļiem, kā arī rīkotas vairākas preses konferences. Vienā preses konferencē tika sniegta informācija par partiju finansēšanas kontroles rezultātiem. Vēl tika organizēta Starptautiskajai pretkorupcijas dienai veltīta preses konference, kurā masu mediji tika iepazīstināti ar Biroja darbības rezultātiem korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā, kā arī Valsts programmas izpildes gaitu.

Biroja darbība iegūst arī plašu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos (4.Attēls).

4. Attēls Ar Biroju saistītās publikācijas laikrakstos 2004. gadā

Avots: SIA „Lursoft IT”

Birojs aktuālo informāciju sabiedrībai sniedz arī interneta mājas lapā

- <http://www.knab.gov.lv>. Mājas lapa regulāri tiek papildināta ar informāciju latviešu un angļu valodās, pamatinformācija ir pieejama arī krievu valodā. Mājas lapā ir pieejama politisko partiju finansējuma datu bāze, kurā vienkārši un ātri ir iespējams atlasīt nepieciešamo informāciju. Par Biroja kompetencē esošajiem jautājumiem ir iespējams uzdot jautājumus un saņemt atbildes.

Apzinoties nepieciešamību nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību valsts korupcijas novēršanas politikas veidošanā, īstenošanā un sabiedrības izglītošanā, 2004. gada aprīlī izveidota Biroja Sabiedriskā konsultatīvā padome. Padomes izveidošanas mērķis ir veicināt Biroja saikni ar sabiedrību, sniedzot rekomendācijas par aktuāliem Biroja darbības jautājumiem. Padomē Birojs aicināja piedalīties nevalstiskās organizācijas, kuru aktivitātes ir saistītas ar korupcijas novēršanu un kuru līdzdalībai ir būtiska loma aktuālu korupcijas problēmu risināšanā. Darbam padomē savus pārstāvjus deleģēja 15 nevalstiskās organizācijas: Ārvalstu investoru padome Latvijā, Ētikas padome, Latvijas Ārstu biedrība, Latvijas Būvnieku asociācija, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Juristu biedrība, Latvijas Komerčbanku asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Tirgotāju asociācija, Latvijas Žurnālistu savienība, Sabiedrība par atklātību „Delna”, Vides aizsardzības

klubs. Pirmā padomes sēdē notika 20. maijā, kad tika apstiprināts Padomes sastāvs un ievēlēts priekšsēdētājs – Sabiedriskās politikas centra „Providus” pētnieks Valts Kalniņš. 2004. gadā kopumā notikušas 6 Sabiedriskā konsultatīvā padomes sēdes.

Ievērojot to, ka aptuveni divas trešdaļas no Biroja konstatētajiem administratīvajiem pārkāpumiem izdarījušas tieši pašvaldību amatpersonas, Birojs uzsācis pašvaldību amatpersonu izglītošanu. 2004. gadā Biroja pārstāvji snieguši priekšlasījumus vairāku valsts un pašvaldību institūciju darbiniekiem par valsts amatpersonām noteiktajiem ierobežojumiem un aizliegumiem, kā arī par interešu konflikta nepieļaušanu pašvaldību darbā (Alūksnē, Balvos, Gulbenē, Madonā, Cēsīs, Ludzā, Kuldīgā, Ogrē u.c.). Birojs sagatavojis interešu konflikta novēršanas un atklāšanas rokasgrāmatu pašvaldību amatpersonām, kas skaidro likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normas un piemērošanu.

2004. gadā Birojs kopīgi ar Sabiedriskās politikas centru Providus izstrādājis bukletu „Partiju finansēšanas sistēma Latvijā”, kura mērķis ir pārskatāmā veidā sniegt informāciju par politisko partiju finansēšanas kārtību Latvijā, par ierobežojumiem partiju ienākumos un izdevumos un veidu, kā partijām jāatskaitās sabiedrībai par saviem ienākumiem un izdevumiem.

Valsts iestāžu korupcijas novēršanas prakses un atklāto korupcijas gadījumu analīze

Apkopojot un analizējot informāciju par atklātajiem korupcijas gadījumiem, pārskata periodā Birojs sagatavojis pārskatus par:

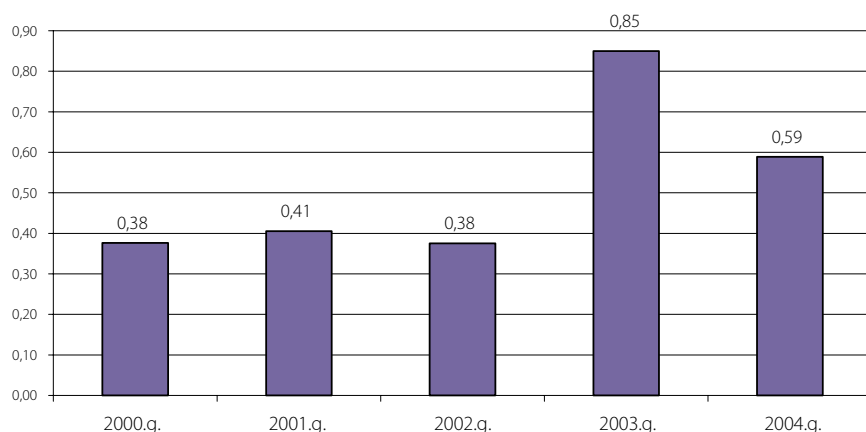
- noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā,
- par gadījumiem, kad personas tiek sauktas pie administratīvās atbildības par koruptīviem pārkāpumiem.

Noziedzīgie nodarījumi valsts institūciju dienestā

Latvijā 2004.gadā reģistrēti 62173 noziedzīgi nodarījumi. Salīdzinājums ar 2003. gadu šobrīd nav pilnībā objektīvs, jo sākot ar 2004. gadu Iekšlietu ministrijas Informācijas centrā tiek uzskaitīti arī noziedzīgi nodarījumi ar nelielu kaitējumu, kuri iepriekš netika uzskaitīti.

Noziedzīgo nodarījumu valsts institūciju dienestā īpatsvars noziedzīgu nodarījumu kopskaitā ir visai neliels, svārstoties no 0,36% līdz 0,85%. Ievērojot samērā nelielas izmaiņas noziedzīgo nodarījumu kopskaitā valstī, noziedzīgo nodarījumu valsts institūciju dienestā īpatsvars tajā arī paliek relatīvi stabils, ja neņem vērā krimināllietas, kurās reģistrēti vairāki noziedzīgi nodarījumi.

5. Attēls Noziedzīgo nodarījumu valsts institūciju dienestā īpatsvara dinamika noziedzīgo nodarījumu kopskaitā 2000. -2004. gadā (%)

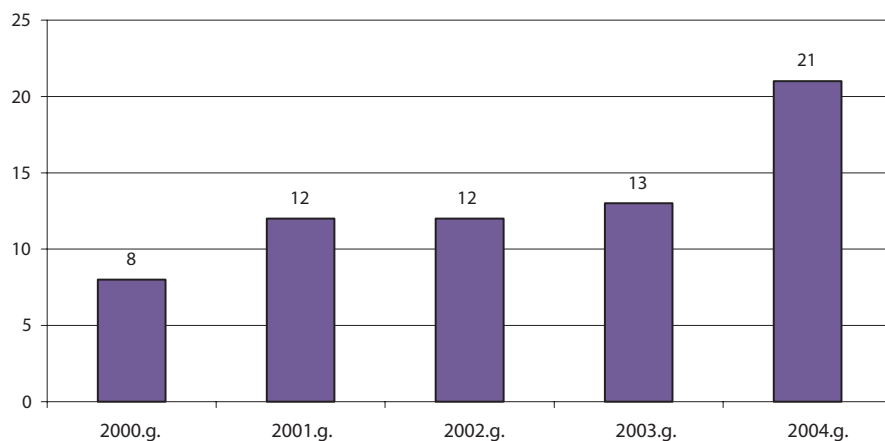
6. Attēls Krimināllikuma 320.pants „Kukuļņemšana”

Par kukuļņemšanu 2004.gadā reģistrēti 35 noziedzīgi nodarījumi 26 krimināllietās, no tiem celta apsūdzība par 20 noziedzīgiem nodarījumiem 11 krimināllietās, pamatojoties uz Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 5.panta 2.punkta „nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva” lēmums par krimināllietas izbeigšanu pieņemts 1 krimināllietās par 1 noziedzīgu nodarījumu. Lēmums nav pieņemts 9 krimināllietās par 9 noziedzīgiem nodarījumiem. Šajās krimināllietās notiek pirmstiesas izmeklēšana. 5 krimināllietas par 5 noziedzīgiem nodarījumiem nosūtītas tiesai.

Salīdzinoši 2003.gadā reģistrēti 25 noziedzīgi nodarījumi 25 krimināllietās, no tiem celta apsūdzība par 12 noziedzīgiem nodarījumiem 12 krimināllietās, pamatojoties uz Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 5.panta 2.punkta „nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva” lēmums par krimināllietas izbeigšanu pieņemts 2 krimināllietās par 2 noziedzīgiem nodarījumiem. Lēmums nav pieņemts 4 krimināllietās par 4 noziedzīgiem nodarījumiem. Šajās krimināllietās notiek pirmstiesas izmeklēšana. 1 krimināllietā par 1 noziedzīgu nodarījumu nosūtīta pēc piekritības. 6 krimināllietas par 6 noziedzīgiem nodarījumiem nosūtītas tiesai.

7. Attēls Krimināllikuma 323.pants „Kukuļdošana”

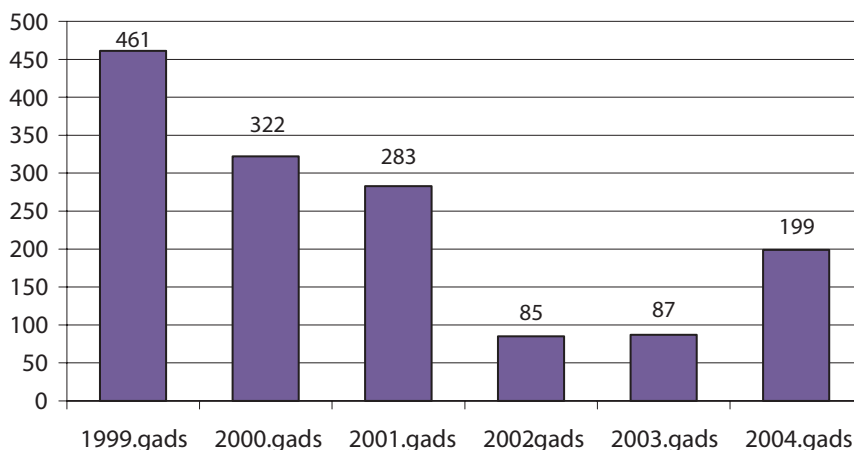
Par kukuļdošanu 2004.gadā reģistrēti 22 noziedzīgi nodarījumi 20 krimināllietās, no tiem celta apsūdzība par 10 noziedzīgiem nodarījumiem 8 krimināllietās, pamatojoties uz Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 5.panta 2.punkta „nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva” lēmums par krimināllietas izbeigšanu pieņemts 1 krimināllietā par 1 noziedzīgu nodarījumu. Lēmums nav pieņemts 2 krimināllietās par 2 noziedzīgiem nodarījumiem. Šajās krimināllietās notiek pirmstiesas izmeklēšana. 9 krimināllietas par 9 noziedzīgiem nodarījumiem nosūtītas tiesai. Salīdzinoši 2003.gadā reģistrēti 14 noziedzīgi nodarījumi 12 krimināllietās, no tiem celta apsūdzība par 7 noziedzīgiem nodarījumiem 6 krimināllietās, lēmums par krimināllietas izbeigšanu pieņemts 1 krimināllietā par 1 noziedzīgu nodarījumu. Lēmums nav pieņemts 3 krimināllietās par 4 noziedzīgiem nodarījumiem. Šajās krimināllietās notiek pirmstiesas izmeklēšana. 2 krimināllietas par 2 noziedzīgiem nodarījumiem nosūtītas tiesai.

Administratīvā prakse korupcijas novēršanas jomā

Administratīvo pārkāpumu korupcijas novēršanas jomā skaits ievērojami samazinājās, sākot ar 461 administratīvo pārkāpumu 1999.gadā līdz 85 2002.gadā. 2002. un 2003. gados šo pārkāpumu skaits ir stabilizējies. Savukārt 2004.gadā valsts amatpersonu izdarīto pārkāpumu skaits palielinājies līdz 199, kas ir par 112 pārkāpumiem vairāk nekā 2003.gadā.

Minētais kāpums ir izskaidrojams ar valsts izvirzīto prioritāti korupcijas apkarošanā un institūciju, kuras tiesīgas izskatīt administratīvos pārkāpumus korupcijas novēršanas jomā darba pieredzes uzlabošanai. Svarīgi arī pieminēt to, ka tikai 2003. gada otrajā pusē Birojam tika piešķirtas pilnvaras administratīvo sodu piemērošanā par valsts amatpersonu darbību interešu konflikta situācijā.

8. Attēls Administratīvo pārkāpumu korupcijas novēršanas jomā dinamika 1999.-2004.gadā

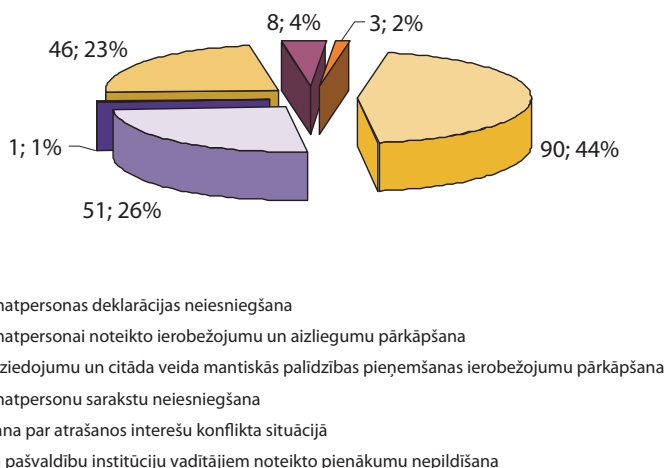
Ņemot vērā administratīvo pārkāpumu korupcijas novēršanas jomā specifiku, šie pārkāpumi tiek fiksēti, noskaidrojot konkrētas personas prettiesisko rīcību. Atsevišķos gadījumos valsts amatpersonām 2004. gadā piemērots administratīvais sods par vairākiem izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā. Līdz ar to atšķiras pie administratīvās atbildības saukto personu skaits un izdarīto administratīvo pārkāpumu skaits.

2004. gadā pie administratīvās atbildības korupcijas novēršanas jomā sauktas 190 valsts amatpersonas.

No tām: valsts amatpersonas deklarāciju nav iesniegušas 90 valsts amatpersonas (LAPK 166.27 p.); par atrašanos interešu konflikta situācijā nav ziņojušas 8 valsts amatpersonas (LAPK 166.29p.); valsts amatpersonai noteiktos ierobežojumus pārkāpusi 51 valsts amatpersona (LAPK 166.30 p.); dāvanu vai ziedojumu, vai citāda veida mantiskās palīdzības pieņemšanas kārtību pārkāpusi 1 valsts amatpersona (LAPK 166.31 p.) un valsts amatpersonu sarakstu nav iesniegušas arī 46 valsts amatpersonas (LAPK 166.32 p.).

Administratīvo pārkāpumu, kurus izdarījušas Valsts amatpersonas, struktūra atainota 9. attēlā:

9. *Attēls* Administratīvo pārkāpumu, kurus izdarījušas valsts amatpersonas, struktūra 2004. gadā

2004.gadā nevienai valsts amatpersonai nav konstatēts administratīvais pārkāpums, kas paredzēts administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.28 pantā „Amatu savienošanas ierobežojumu izpildes kārtības neievērošana”.

Analizējot tiesību aizsardzības iestāžu praksi korupcijas novēršanas jomā un izstrādājot priekšlikumus korupcijas novēršanas pasākumu veikšanai dažādās nozarēs, veikti šādi pasākumi:

- izvērtēta tiesiskā reglamentācija un atklātas nepilnības saistībā ar iedzīvotāju mantiskā stāvokļa kontroli, kā arī juridisko personu kriminālatbildību;
- izvērtējot Birojā saņemtos iesniegumus, veikta analīze par maksātnespējas administratoru tiesisko statusu maksātnespējas procesā un sagatavoti secinājumi;
- veikts materiālu apkopojums par nepilnībām būvniecības procesa tiesiskajā regulējumā;
- veikta Birojā saņemto iesniegumu analīze saistībā ar valsts un pašvaldības mantas atsavināšanu, lai sagatavotu attiecīgus secinājumus par normatīvās bāzes pilnveidošanu;
- apzināta izglītības iestāžu prakse saistībā ar ziedojumu pieņemšanu, lai veiktu situācijas analīzi un sagatavotu priekšlikumus tiesiskā regulējuma pilnveidošanai.

Analizējot tiesību aizsardzības iestāžu praksi korupcijas novēršanas jomā, Birojs secinājis, ka vēl nepieciešami papildus uzlabojumi pretkorupcijas pasākumu pilnveidošanā, lai paredzētās preventīvās darbības sniegtu vēlamo rezultātu. Koruptīvo tiesībapārkāpumu analīzes jomā Birojs izveidojis datu bāzi par reģistrētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, uzsākta informācijas apkopošana no Tiesu administrācijas par tiesātām personām par koruptīviem nodarījumiem. Pēc Biroja konstatētajiem pārkāpumiem, uzsākta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbības trūkumu analīze.

Lai apzinātu un veidotu pārskatu par Eiropas Savienības un citu starptautisko institūciju finansējuma piešķiršanā un kontrolē iesaistītajām valsts amatpersonām un korupcijas riska jomām, saņemti no Eiropas Savienības struktūrfondu administrēšanā iesaistītajām institūcijām personu, kuras iesaistītas projektu izvērtēšanā, saraksti, kā arī atbilstošo procedūru apraksti; sagatavots atzinums Finanšu ministrijai par projektu vērtēšanā iesaistīto personu statusu (atbilstību valsts amatpersonas pazīmēm); apkopota informācija no struktūrfondu vadības komiteju datu bāzes par komercsabiedrībām un zemnieku saimniecībām, kuru projekti saņēmuši atbalstu.

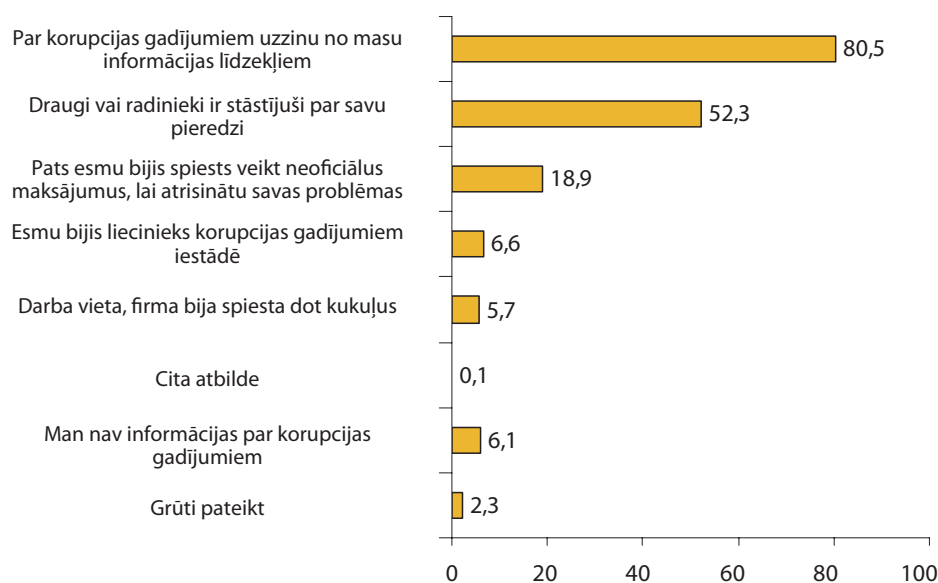
Sabiedriskās aptaujas rezultāti

Latvijas iedzīvotāju aptauja liecina, ka priekšstatus par korupcijas izplatību lielai daļai iedzīvotāju veido masu saziņas līdzekļi – 4/5 iedzīvotāju informāciju par korupcijas gadījumiem ieguvuši no tiem. Nozīmīgs informācijas avots jautājumos par korupciju izrādījušies neformālie kanāli – vairāk nekā puse informāciju ir ieguvuši no draugu, paziņu stāstītā. Personiska saskarsme kā informācijas avots par korupciju, minēts ievērojami retāk (10. attēls).

10. Attēls Informācijas avoti par korupcijas gadījumiem

“No kurienes Jūs visbiežāk saņemat informāciju par korupcijas gadījumiem?”

Visu respondentu atbildes %

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Avots: SKDS

Raksturojot savu pieredzi, risinot dažādas problēmas, iedzīvotāji novērtēja, cik bieži, kārtojot jautājumus pēdējo 2 gadu laikā, ir nācies izmantot pazīšanos, neoficiālus maksājumus, dāvanas vai bartera darījumus. Salīdzinot situāciju jomās, ko lūdza novērtēt aptaujas ietvaros, vērojams, ka vairāk kā 3/4 aptaujāto iztikuši bez minētajiem neoficiāliem paņēmieniem, kārtojot jautājumus, kas saistīti ar pases iegūšanu, apmaiņu vai arī uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošanu – 95%, saskaroties ar VID (piemēram, nodokļu administrēšanas ietvaros, deklarāciju iesniegšanā, auditos) – 86,4%, veicot autotransporta reģistrāciju vai tehnisko apskati (CSDD) – 79,6%, kārtojot lietas pašvaldībās – 78,3%, saskaroties ar Valsts policiju (lietu izskatīšana) – 77,8%, un iekārtojot skolā, bērnudārzā vai stājoties augstskolā – 76,9%.

Mazāk nekā puse aptaujāto, kam nācies kārtot attiecīgos jautājumus, atzīmējuši to, ka nav nācies izmantot neoficiālus paņēmienus tādās situācijās kā darbavietas piedalīšanās iepirkumos, lai iegūtu valsts vai pašvaldības pasūtījumu (tiesa, ar šo situāciju kopumā ir saskārušies neliela respondentu daļa) – 45,3%, un saskarsmē ar Ceļu policiju (CSN pārkāpums, soda nauda, soda punkti) – 40,6%. Jāatzīmē, ka bez neoficiāliem pasākumiem iztikuši mazāk nekā 60% aptaujāto,

kuri ir saskārušies ar tādām jomām kā darbā iekārtošanās valsts un pašvaldības iestādēs, atļauju un licenču saņemšana un ārstēšanās slimnīcās un poliklīnikās.

Jāatzīmē, ka dažādās problēmsituācijās izmantotie paņēmieni atšķiras. Kopumā biežāk izmantoti tikuši sakari (draugi, paziņas u.tml.) un neoficiāli maksājumi vai dāvanas, kuru vērtība ir Ls 5 un vairāk, bet salīdzinoši retāk izmantoti barterdarījumi un neoficiāli maksājumi vai dāvanas, kuru vērtība ir mazāka par Ls 5. Raksturojot saskarsmi ar dažādiem korupcijas veidiem, vērojams, ka biežāk ir atzīta negatīva pieredze saskarsmē ar medicīnas darbiniekiem un situāciju, kurā amatpersona personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus vai nepilda savus darba pienākumus, bet salīdzinoši reti aptaujātie atzina, ka ir saskārušies ar tādām situācijām kā "amatpersona izpauž ierobežotas pieejamības informāciju savtīgos nolūkos", "izglītības iestādes darbinieks pieņem nelikumīgu maksājumu" un respondents ir "saskāries ar neatļautu ziedojumu veikšanu politiskām partijām" (11. attēls).

11. Attēls **Saskarsme ar dažādiem korupcijas veidiem**

"Ar kāda veida korupciju Jūs personīgi esat saskāries pēdējo 2 gadu laikā?"

Visu respondentu atbildes %

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Avots: SKDS

Pētījuma ietvaros lūdza novērtēt arī uzskatus par korupcijas pastāvēšanas iemesliem. Vairāk nekā puse aptaujāto par ļoti nozīmīgu iemeslu uzskata izveidojušos sistēmu gūt personīgo labu-

mu, bet vairāk nekā 2/5 respondentu par ļoti nozīmīgiem faktoriem, kas izraisa vai veicina korupciju, uzskata arī zemās prasības ierēdņiem, kontroles trūkumu, valsts augstākā līmeņa vadītāju slikto piemēru, zemo savu tiesību zināšanu līmeni iedzīvotāju vidū un politisko lēmumu pieņēmēju morālās stājas trūkumu. Jāatzīmē, ka iedzīvotāji lielāko daļu no piedāvātajiem 24 faktoriem ir atzinuši par nozīmīgiem. Izņēmums ir uzskati par faktora „valsts ierēdņu zemais atalgojums/samaksa” nozīmi – tas biežāk ir atzīts par nenozīmīgu nekā nozīmīgu.

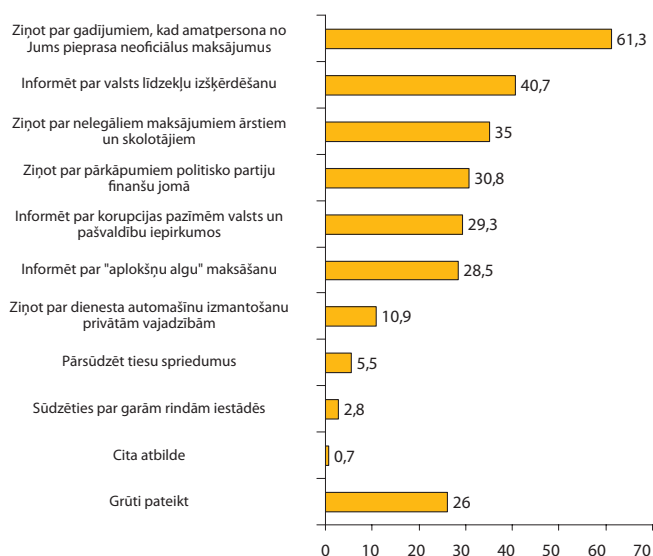
Par attieksmi pret politiķu lomu korupcijas novēršanā liecina arī fakts, ka vairāk nekā puse aptaujāto uzskata, ka korupcijas veiksmīgas apkarošanas pazīme būtu politiskās elites pārstāvju saukšana pie atbildības par korupcijas gadījumiem. Iedzīvotāju noskaņojumu raksturo arī tas, ka gandrīz 1/2 respondentu par pazīmi, kas ļautu secināt, ka korupcija tiek veiksmīgi apkārta, uzskata bargu tiesu spriedumu pieņemšanu par korupcijas gadījumiem, un nākamās biežāk minētās pazīmes (tās norādījuši aptuveni 1/3 respondentu) ir „amatpersonas baidītos ņemt kukuļus” un „palielinātos notiesāto personu skaits par korupcijas noziegumiem”.

Raksturojot attieksmi pret Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, jāatzīmē, ka iedzīvotāji kopumā atzinīgi vērtējuši tā lomu korupcijas novēršanā, un tas tiek minēts starp institūcijām, ar kurām gatavi sadarboties (ziņot), ja nonāktu saskarsmē ar korupciju. Tomēr jāatzīmē, ka gandrīz puse ir kritiski vērtējuši savu informētību par Biroju. Tiesa, to, ka nav par šo iestādi dzirdējuši, atzina tikai 7% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.

Informētību par to, kādos gadījumos var griezties Birojā, aptaujātie atzinuši retāk (13%). Par to, ka sabiedrībā nevalda izpratne par šiem jautājumiem, liecina fakts, ka 35% iedzīvotāju uzskata, ka Birojam var ziņot par nelegāliem maksājumiem ārstiem un skolotājiem, 29% to norādījuši par ‘aplokšņu algām’, 6% uzskata, ka Birojā var pārsūdzēt tiesas spriedumus, bet 3% minējuši arī „garas rindas iestādēs” (12. attēls).

12. Attēls Uzskati par to, kādos gadījumos var griezties KNAB

“Kā Jūs domājat, kādos gadījumos Jūs varat vērsties Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (KNAB)?” *Visu respondentu atbildes %*

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Avots: SKDS

Iekšējās kontroles sistēmas efektivitāte, plānotie uzlabojumi un pasākumi, kas veikti iekšējā audita ieteikumu īstenošanai

Saskaņā ar 2002. gada 31. oktobra Iekšējā audita likumu un 2003. gada 15. maija Ministru prezidenta rīkojumu Nr. 223 „Grozījumi Ministru prezidenta 2003. gada 11. februāra rīkojumā Nr. 57 „Par iekšējā audita sistēmu Ministru prezidentam tieši padotajās institūcijās”” 2. punktu, Birojā izveidota Iekšējā audita nodaļa audita veikšanai iestādē.

Atbilstoši Iekšējā audita nodaļas izstrādātajiem stratēģiskajam un audita gada plāniem, Birojā 2004. gadā plānoti un veikti pieci auditi. Pārskata gadā ir veikta Biroja esošo auditējamo sistēmu noteikšana, audita darba apjoma un riska novērtēšana visā auditējamo sistēmu vidē.

Birojā 2004.gadā ir auditētas Personāla vadības, Biroja dokumentu aprites, Informācijas tehnoloģijas, Finanšu vadības sistēmas. Kopumā var secināt, ka auditējamās sistēmās iekšējā kontrole ir izveidota un darbojas, lai gan atsevišķos posmos ir nepieciešami pilnveidojumi iekšējās kontroles procedūrās kopumā.

Audita rezultātā tika izstrādāti un apstiprināti 27 ieteikumi iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai, ieteikumiem ir noteikta augsta (23 ieteikumi), vidēja (3 ieteikumi) un zema (1 ieteikums) prioritāte.

Audita ieteikumi vērsti uz iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu un nepilnību novēršanu, lai nodrošinātu Biroja darbības atbilstību Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām un Biroja darbības politikai.

Ieteikumi, kas ir būtiski auditējamās sistēmas mērķu sasniegšanai:

- sistēma „Personāla vadība”:
 - rīkojuma projekta izstrāde atbildīgo amatpersonu noteikšanai par ugunsdrošību un elektrodrošību;
 - ieviest darba nelaimes gadījumu reģistru;
- sistēma „Biroja dokumentu aprīte”:
 - rīkojuma projektu izstrāde izmaiņu ieviešanai rīkojumā par Lietvedības sistēmas atbildīgo amatpersonu un lietotāju līmeņu noteikšanu;
 - Izvērtēt papildus amata vietas izveidošanu Biroja Darbības nodrošinājuma nodaļā arhivāra pienākumu izpildei.
- sistēma „Informācijas tehnoloģijas”:
 - veikt nepieciešamās izmaiņas un papildinājumus Biroja informācijas sistēmas drošības noteikumos saskaņā ar Valsts kancelejas Juridiskā departamenta norādījumiem;
 - izstrādāt projekta plānu informācijas sistēmas darbības atjaunošanai un testēšanai, un nodrošināt plāna testēšanu.

Biroja iekšējās kontroles efektivitātes pilnveidošanai 2005.gadā ir plānoti astoņi auditi, kuros ir iekļautas Biroja politikas un vadības sistēmas apakšsistēma, finanšu vadības sistēmas apakšsistēma, personāla vadības sistēmas apakšsistēma, Biroja darbības nodrošināšanas sistēmas apakšsistēma, informācijas tehnoloģijas sistēmas apakšsistēmas un Biroja specifiskās sistēmas apakšsistēmas.

Biroja finansējums un tā izlietojums

Biroja finansējums funkciju īstenošanai 2004. gadā tika veidots no valsts pamatbudžeta līdzekļiem. 2004. gadā Birojam piešķirtās dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem apjoms bija 1 976 759 LVL (t.sk. no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem līdzfinansējumam ārvalstu finanšu palīdzībai 218 225 LVL) un ārvalstu finanšu palīdzības apjoms 927 376 LVL.

Informācija par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance)

Nr.p.k.		Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	423 017	456 617
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	357 336	321 221
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	65 681	135 396
2.	Pasīvi:	423 017	456 617
2.1.	pašu kapitāls	423 017	456 106
2.2.	kreditori	0	511

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	1 666 802	2 904 135	1 976 759
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 666 802	1 976 759	1 976 759
1.2.	dotācija īpašiem mērķiem	65 681	135 396	
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.4.	ārvalstu finanšu palīdzība		927 376	0
2.	Izdevumi (kopā):	1 666 800	2 904 135	1 758 340
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	1 421 640	2 311 825	1 668 385
2.1.1.	atalgojumi	768 007	950 998	950 998
2.1.2.	komandējumi	13 537	15 281	15 290
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas	3 395	3 680	3 679
2.1.4.	pārējie uzturēšanas izdevumi	636 701	1 341 866	698 418
	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	245 160	592 310	89 955
2.2.1.	kapitālās iegādes	236 937	592 310	89 955
2.2.2.	kapitālais remonts	8 223	0	0
2.2.3.	investīcijas	0	0	0
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	110	-	112
3.2.	vidējā darba alga	407	-	426

Iemaksas starptautiskajām organizācijām

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1.	GRECO	3 395	3 679

2004. gadā papildināts un uzlabots Biroja materiāli tehniskais nodrošinājums – iegādāti skeneri, printeri un cita datortehnika, serveris, kā arī 3 seifi.

Biroja struktūra, personāls un tā izglītošana

Biroja struktūra

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbu vada priekšnieks, kuru ieceļ amatā uz pieciem gadiem un atbrīvo no amata Saeima pēc Ministru kabineta ieteikuma.

Biroja priekšnieks ir atbildīgs par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā noteikto funkciju izpildi, izlemj jautājumu par lietu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas piekritību, nosaka amatpersonu un darbinieku pienākumus, tiesības un uzdevumus, kā arī apstiprina Biroja darbību reglamentējošos iekšējos normatīvos aktus un iesniedz Ministru kabinetā nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu pieprasījuma projektu. Biroja priekšniekam ir divi vietnieki – vietnieks korupcijas apkarošanas jautājumos un vietnieks korupcijas novēršanas jautājumos.

2004. gada beigās Birojā strādāja 112 darbinieki, no tiem vadībā 5, korupcijas apkarošanas jomā 42, korupcijas novēršanas jomā 27, Biroja darba nodrošināšanas jomā 36 un Ziņojumu centrā 2 darbinieki. Kopumā Birojā ir 128 štata vietas, 8 no tām tika izveidotas pārskata periodā pamatojoties uz likumu „Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2004. gadam” un ar 2004. gada 27. septembri iekļautas Biroja amata sarakstā, izveidojot četras amata vietas korupcijas novēršanas jomā un četras – korupcijas apkarošanas jomā.

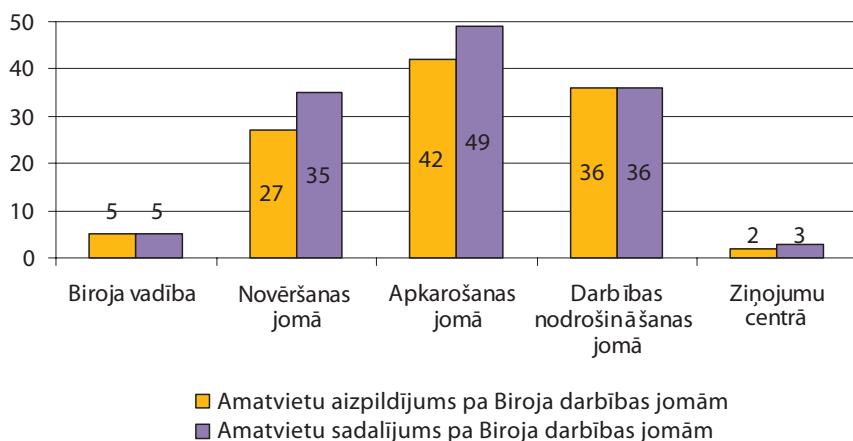
2004. gadā Birojā amatā ieceltas 17 amatpersonas un darbā pieņemts 1 darbinieks, atbrīvotas 18 amatpersonas un 1 darbinieks.

Pārskata perioda beigās Birojā bija 16 vakantas amata vietas.

Vakanto amata vietu aizpildīšanā galvenā problēma bija tā, ka uz izsludinātajiem konkursiem pieteicās pretendenti, kuriem nebija atbilstošas izglītības un nepieciešamās pieredzes darbā tiesībaizsardzības iestādēs vai valsts pārvaldē.

No kopējā Biroja darbinieku skaita 63% ir galvenie speciālisti, 15% - izziņas izdarītāji un 12% - speciālisti.

13. Attēls Amata vietu sadalījums un aizpildījums pa Biroja darbības jomām

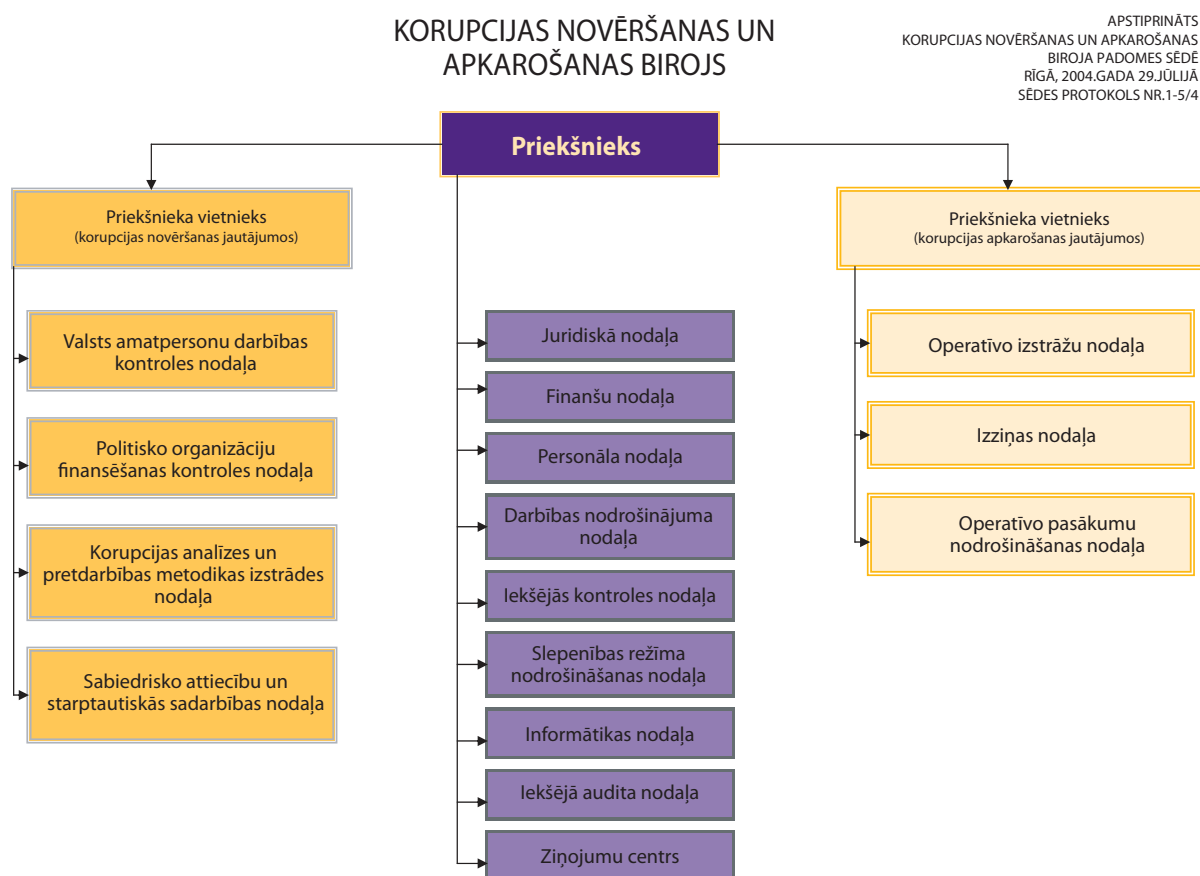

2004. gadā Biroja struktūrā tika izdarītas šādas izmaiņas:

- 1) reorganizēta Operatīvā nodrošinājuma un analīzes nodaļa,
- 2) likvidēta Biroja priekšnieka vietnieka amata vieta sabiedrības izglītošanas jautājumos,
- 3) apvienota Valsts amatpersonu interešu konflikta novēršanas nodaļa un Valsts un pašvaldību darījumu pārbaudes nodaļa un izveidota Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļa ar 15 štata vietām,
- 4) Darbības nodrošinājuma nodaļā izveidota speciālista (arhīva jautājumos) amata vieta.

Biroja darbinieku apmācība

2004. gadā biroja darbinieki apmeklējuši 43 dažādus kursus, tai skaitā arī svešvalodas apmācības. Nozīmīgākie kursi, kurus apmeklējuši biroja darbinieki bija „Paskaidrojumu ņemšana un nopratināšanas tehnika un paņēmieni”, „Normatīvo aktu piemērošana privatizācijas jomā”, „Budžeta iestāžu grāmatvedības organizēšana un revīzijas pamatprincipi”, „Efektīva komunikācija lietišķās sarunās”. Lai paaugstinātu savu profesionālo kvalifikāciju, nodaļu vadītāji apmeklēja semināru par riska vadību, Iekšējā audita nodaļas darbinieki apmeklēja kursus kvalitātes vadībā, kvalitātes auditā un datu aizsardzībā, Personāla un Darbības nodrošinājuma nodaļas darbinieki darba aizsardzībā.

Pēc kursu apmeklēšanas darbinieki aizpildīja anketas un novērtēja apmācību kvalitāti un efektivitāti.

2004. gada otrajā pusgadā tika izstrādāta kārtība, kādā Biroja darbinieki ceļ kvalifikāciju un kā tiek segti kvalifikācijas celšanas izdevumi.

2004. gada sākumā viens Biroja darbinieks piedalījās OLAF rīkotajās apmācībās Vācijā. Apmācība tika organizēta Phare daudzvalstu programmas ietvaros speciālistiem, kas strādā krāpšanas novēršanas jomā.

2004. gada oktobrī, novembrī ar Japānas vēstniecības Latvijā iniciatīvu un atbalstu viens Biroja darbinieks piedalījāsursos Japānā, kas tika organizēti izmeklētājiem, tiesnešiem un prokuroriem korupcijas apkarošanā.